

De uitvoering van het REPowerEU-plan heeft een impuls nodig

EUROPESE
REKENKAMER

Inhoud

Paragraaf

01-21 | Kernboodschappen **01**

01-10 | Waarom dit terrein van belang is

11-21 | Wat wij hebben geconstateerd en aanbevelen

- 12-15 | De belangrijkste EU-instrumenten voor de governance van het REPowerEU-plan die door de Commissie worden gebruikt, zorgen niet voor doeltreffende monitoring en sturing van de uitvoering ervan
- 16-17 | De RRF kan via haar REPowerEU-hoofdstukken niet worden beschouwd als de belangrijkste drijvende kracht achter het bereiken van de doelstellingen van het REPowerEU-plan.
- 18-21 | De EU heeft haar afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen aanzienlijk verminderd, maar de REPowerEU-maatregelen in de RRF kunnen slechts in beperkte mate bijdragen tot de productiecapaciteit voor schone energie en aan grensoverschrijdende interconnecties

22-93 | Onze bevindingen nader bekeken **02**

22-38 | De belangrijkste EU-instrumenten voor de governance van het REPowerEU-plan die door de Commissie worden gebruikt, zorgen niet voor doeltreffende monitoring en sturing van de uitvoering ervan

- 22-23 | Het REPowerEU-plan was bedoeld om gebruik te maken van de belangrijkste instrumenten van de EU-governancekaders van de energie-unie en klimaatactie en de RRF
- 24-32 | De herziene NECP's en de REPowerEU-hoofdstukken van de RRF volstaan niet om alle doelstellingen en streefdoelen van het REPowerEU-plan te verwezenlijken.
- 33-38 | Voortgangsverslagen sturen en monitoren de uitvoering van het REPowerEU-plan niet

39-56 | De RRF kan op basis van haar REPowerEU-hoofdstukken niet worden beschouwd als de belangrijkste drijvende kracht achter het bereiken van de doelstellingen van het REPowerEU-plan

39-46 | De extra investeringen in het kader van het REPowerEU-plan blijven tot nu toe ver achter bij de geraamde 300 miljard EUR aan investeringen die tegen 2030 nodig zijn

47-56 | In de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit werd onvoldoende ingegaan op sommige strategische uitdagingen van het Europees Semester, waaronder grensoverschrijdende interconnectoren

57-93 | De EU heeft haar afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen aanzienlijk verminderd, maar de REPowerEU-maatregelen in de RRF kunnen slechts in beperkte mate bijdragen tot de productiecapaciteit voor schone energie en aan grensoverschrijdende interconnecties

58-65 | Ondanks de verminderde afhankelijkheid van de EU van Russische fossiele brandstoffen blijven er uitdagingen bestaan

66-77 | De REPowerEU-maatregelen in de RRF, met duidelijke, gekwantificeerde doelstellingen, zorgen slechts voor een beperkte toename van de productiecapaciteit voor schone energie, voornamelijk zonne-energie.

78-82 | Onvoldoende aandacht in de REPowerEU-hoofdstukken van de RRF voor grensoverschrijdende interconnectoren betekent een gemiste kans om de efficiëntie van de interne elektriciteitsmarkt en de integratie ervan te vergroten.

83-93 | Vertragingen bij door de RRF gefinancierde maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken komen regelmatig voor, en de empirische onderbouwing voor de beoordeling van de resultaten van het REPowerEU-plan is zwak

Bijlagen

Bijlage I — Over de controle

Bijlage II — Geraamde kosten van goedgekeurde REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit (EU-27, in EUR, oktober 2025)

Bijlage III — Belangrijkste wetgevingsbesluiten en -initiatieven om de energie-unie tot stand te brengen en de klimaatverandering aan te pakken

Bijlage IV — Links naar bijkomende technische informatie

Bijlage V — NECP-investeringen zoals gerapporteerd in de tweejaarlijkse voortgangsverslagen van de lidstaten van 2025 en in de REPowerEU-hoofdstukken in de RRF

Bijlage VI — Olie- en gasinvoer uit Rusland (EU-27, 2021-2024)

Bijlage VII — Financiële instrumenten als RRF-maatregelen in REPowerEU-hoofdstukken

Bijlage VIII — Prestatie-indicatoren van REPowerEU die zijn opgenomen in het voorstel voor een prestatiekaderverordening voor de periode na 2027 en relevant zijn voor de reikwijdte van onze controle

Bijlage IX — Door de RRF gefinancierde maatregelen in REPowerEU-hoofdstukken onderzocht tijdens de controle (in vijf lidstaten)

Afkortingen

Verklarende woordenlijst

Antwoorden van de Commissie

Tijdslijn

Controleteam

01

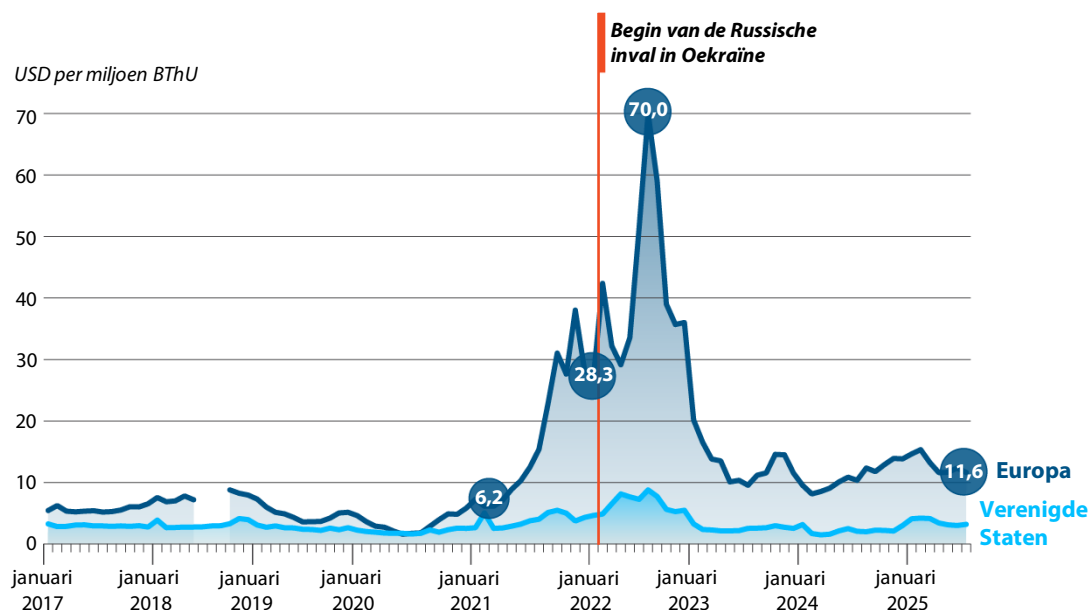
Kernboodschappen

Waarom dit terrein van belang is

- 01** De inval van Rusland in Oekraïne en de geopolitieke gevolgen daarvan hebben de werking van de energiemarkten in de EU enorm verstoord, omdat de EU in hoge mate afhankelijk is van fossiele brandstoffen die uit Rusland worden ingevoerd. Vóór 2022 was Rusland de grootste energieleverancier van de EU en was het de bron van 26 tot 27 % van alle energie-invoer in de EU¹. De invoer van olie uit Rusland was goed voor 27 % van de EU-invoer in 2021. In 2021 voerde de EU ongeveer 155 miljard m³ Russisch gas in, wat meer dan 40 % van het gasverbruik van de EU en 45 % van haar invoer van gas vertegenwoordigde. Sommige lidstaten waren nog sterker afhankelijk van Russische fossiele brandstoffen.
- 02** Sinds 2021 zijn de aardgasprijzen in de EU aanzienlijk gestegen. Op hun hoogtepunt, na de inval van Rusland in Oekraïne in februari 2022, bereikten ze 70 Amerikaanse dollar (USD) per miljoen BThU, voordat ze vanaf medio 2023 weer daalden naar een waarde tussen 9 USD tot 15 USD. Ter vergelijking: vóór de oorlog varieerde dit tussen 3 USD en 9 USD. De aardgasprijzen in de EU liggen aanzienlijk hoger dan in de VS (zie [figuur 1](#)).

¹ [Russian energy imports fell by €6.1 billion](#), Eurostat, 22 november 2022.

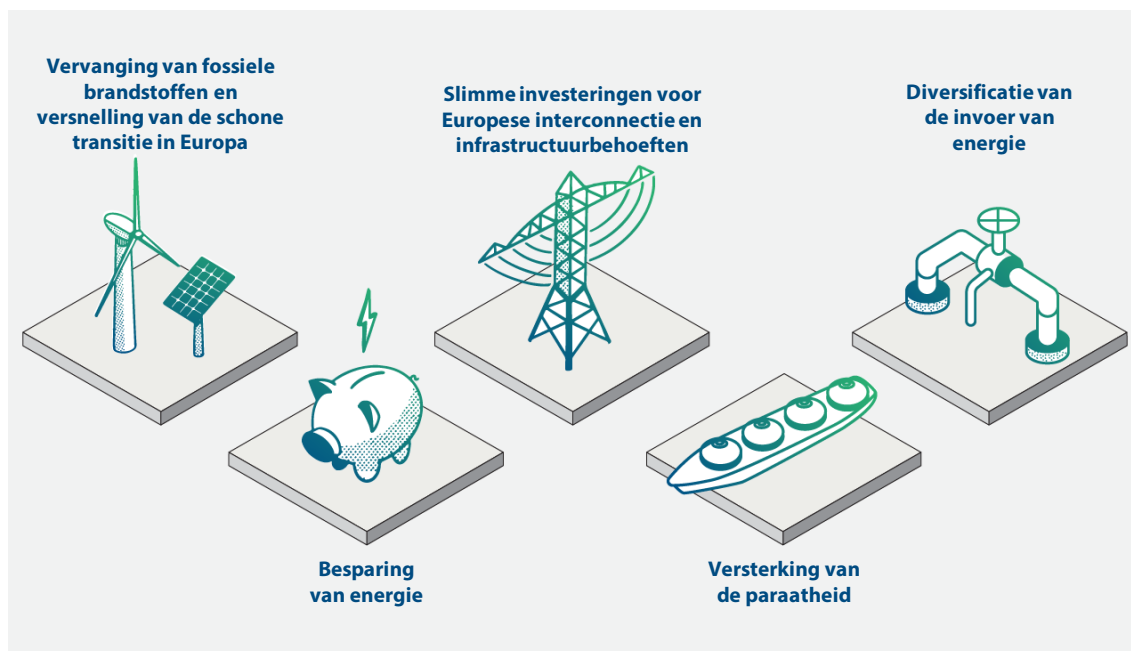
Figuur 1 | Maandelijks aardgasprijzen in de Verenigde Staten en Europa van januari 2017 tot en met juli 2025

Bron: ERK, op basis van gegevens van Statista.

03 In mei 2022 presenteerde de Commissie op verzoek van de Europese Raad het [REPowerEU-plan](#). Het plan had tot doel “onze afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen op korte termijn te verminderen door de transitie naar schone energie te versnellen en de krachten te bundelen om een veerkrachtiger energiesysteem en een echte energie-unie tot stand te brengen”. Het plan bevatte een reeks acties met vijf doelstellingen en verhoogde de ambitie van bepaalde belangrijke EU-streefdoelen in het Fit for 55-pakket (verhoging van het aandeel hernieuwbare energiebronnen in het bruto-eindenergieverbruik van de EU tot 42,5 %, productie van nog eens 103 gigawatt (GW) uit hernieuwbare energiebronnen (HEB) uit zon en wind en vermindering van de vraag naar energie met 11,7 %). De bijdrage van elke lidstaat aan het totale HEB-streefdoel wordt berekend op basis van de in de governanceverordening vastgelegde regels. Deze bijdragen zijn van cruciaal belang om de jaarlijkse streefdoelen voor broeikasgasemissies te bereiken die in de [verordening inzake de verdeling van de inspanningen](#) zijn vastgelegd. De Commissie heeft het mandaat om de naleving van de specifieke streefdoelen te beoordelen. Bovendien werd in het REPowerEU-plan herhaald hoe belangrijk het is grensoverschrijdende elektriciteitsinterconnecties te versterken (zie ook [figuur 2](#)).

Figuur 2 | Doelstellingen van het REPowerEU-plan

Bron: ERK.

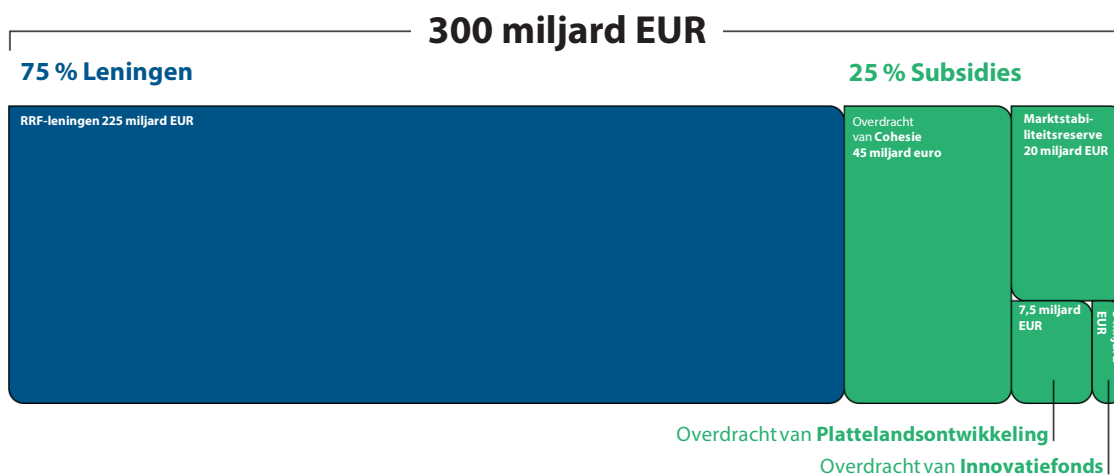
- 04** Volgens het [EU-beleidskader voor de energie-unie en klimaatactie](#) moesten de lidstaten hun **nationale energie- en klimaatplannen (NECP's)** herzien en uiterlijk medio 2023 indienen bij de Commissie. Na de goedkeuring van het REPowerEU-plan in mei 2022 waren deze herzieningen ook nodig om de grotere ambitie van de belangrijkste “Fit for 55”-streefdoelen te weerspiegelen. Lidstaten moesten nationale doelstellingen en streefdoelen vaststellen, die ambitieuzer moesten zijn dan de oorspronkelijke NECP's, evenals een overzicht van het bijbehorende beleid en de bijbehorende maatregelen. De Commissie diende deze doelstellingen en streefdoelen te beoordelen en aanbevelingen te doen voor de goedkeuring van de definitieve herziene plannen². De definitieve herziene NECP's zijn in mei 2025 collectief beoordeeld³.

² Artikel 14 van [Verordening \(EU\) 2018/1999](#) inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie.

³ Zie Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: EU-brede beoordeling van de definitieve geactualiseerde nationale energie- en klimaatplannen — De energie- en klimaatdoelstellingen van de Unie voor 2030 verwezenlijken ([COM\(2025\) 274 final](#)).

- 05** In mei 2022 schatte de Commissie dat voor het bereiken van de ambitieuzere Fit for 55-streefdoelen die in het REPowerEU-plan worden voorgesteld, tegen 2030 extra investeringen van ongeveer 300 miljard EUR nodig zouden zijn. Deze investeringen kwamen bovenop de investeringen die al nodig waren om de oorspronkelijke Fit for 55-streefdoelen te halen⁴.
- 06** In de mededeling van de Commissie over het REPowerEU-plan stond ook dat de herstel- en veerkrachtfaciliteit (RRF) zeer geschikt is gebleken om dringende prioriteiten in een gezamenlijk EU-kader uit te voeren. De Commissie heeft in mei 2022 voorgesteld om de RRF-verordening te wijzigen⁵. In dit voorstel stelde zij bijna 300 miljard EUR beschikbaar voor de financiering van het REPowerEU-plan, voornamelijk door 225 miljard EUR aan ongebruikte RRF-leningen opnieuw toe te wijzen. De resterende 75 miljard EUR aan financiering in de vorm van subsidies moest komen van de veiling van een beperkt deel van de emissierechten in het kader van het emissiehandelssysteem ("ETS"), van de marktstabiliteitsreserve (ongeveer 20 miljard EUR) en van facultatieve overdrachten uit andere EU-instrumenten (50 miljard EUR, voornamelijk Cohesie) (zie [figuur 3](#)).

Figuur 3 | Totaal beschikbare EU-financiering van het REPowerEU-plan via de RRF

Bron: ERK, op basis van een presentatie die aan de RRF-werkgroep werd gegeven op 16 juni 2022 en het voorstel tot wijziging van de RRF-verordening (COM(2022) 231 final).

⁴ SWD(2022) 230 final, blz. 5.

⁵ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2021/241 wat betreft REPowerEU-hoofdstukken in herstel- en veerkrachtplannen en tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1060, Verordening (EU) 2021/2115, Richtlijn 2003/87/EG en Besluit (EU) 2015/1814 (COM(2022) 231 final).

- 07** Lidstaten die RRF-financiering wensten voor hun REPowerEU-investeringsbehoeften moesten na 1 maart 2023 een wijziging indienen van hun herstel- en veerkrachtplannen (RRP's), waarbij een nieuw afzonderlijk "REPowerEU-hoofdstuk" werd toegevoegd. De hoofdstukken hoefden niet binnen een bepaald tijdsbestek te worden ingediend. Leningen konden echter alleen worden vastgelegd als de hoofdstukken uiterlijk 31 december 2023 waren ingediend.
- 08** Onze controle is gericht op de acties die zijn ondernomen in het kader van het REPowerEU-plan om een einde te maken aan de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen door:
- het diversifiëren van de olie- en gasvoorzieningsbronnen buiten Rusland;
 - het versnellen van de transitie naar schone energie door de productiecapaciteit van hernieuwbare energie te verhogen; en
 - het versterken van de grensoverschrijdende energie-interconnectiviteit.
- 09** Tijdens onze controle hebben we de uitvoering van het REPowerEU-plan beoordeeld aan de hand van de vereisten die zijn vastgelegd in zowel de herziene NECP's als de bijbehorende REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit. We hebben ook onderzocht hoe HEB-investeringen in het kader van de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere nieuwe maatregelen in de herziene NECP's hebben bijgedragen tot het bereiken van de hogere streefdoelen voor de productie van hernieuwbare energie en het vergroten van de interconnectiecapaciteit. Daarnaast hebben we een steekproef gecontroleerd van 27 door de RRF gefinancierde maatregelen (6 hervormingen en 21 investeringen) die zijn opgenomen in de REPowerEU-hoofdstukken van vijf lidstaten: België, Italië, Litouwen, Polen en Roemenië.
- 10** Het controleren van het REPowerEU-plan is van essentieel belang om te begrijpen of het belangrijkste crisisresponsinstrument van de EU doeltreffend heeft gefunctioneerd en waar het ontwerp en de uitvoering ervan kunnen worden versterkt. Door vast te stellen wat heeft gewerkt en wat niet, verschaft deze controle bewijs dat toekomstige energiemaatregelen op EU-niveau kan helpen verbeteren. De lessen die we uit het plan kunnen trekken, zijn nu bijzonder relevant, aangezien nieuwe geopolitieke spanningen, zoals de opkomende crisis in verband met de conflicten in het Nabije en Midden-Oosten, opnieuw snelle, gecoördineerde en doelgerichte actie kunnen vereisen om de energiezekerheid van de EU te waarborgen. Meer achtergrondinformatie en details over de reikwijdte en aanpak van onze controle zijn te vinden in [bijlage I](#).

Wat wij hebben geconstateerd en aanbevelen

- 11** Sinds de goedkeuring van het **REPowerEU-plan** is de EU minder afhankelijk geworden van de invoer van Russische fossiele brandstoffen. De gegenereerde investeringen voor de financiering van het REPowerEU-plan, voornamelijk via de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit, kunnen echter niet als toereikend worden beschouwd om de verhoogde streefdoelen voor de productiecapaciteit van hernieuwbare energiebronnen en grensoverschrijdende connectiviteit te halen. Bovendien voorzag het REPowerEU-plan niet in doeltreffende governance-instrumenten om de uitvoering ervan te monitoren en de resultaten ervan op betrouwbare wijze te meten. Ten slotte beschikte de Commissie niet over voldoende bevoegdheden om de uitvoering te verbeteren en konden noch de Commissie noch de lidstaten aantonen of en hoe de kloof tussen de geraamde investeringsbehoeften en de daadwerkelijk verrichte investeringen op andere manieren werd gedicht.

De belangrijkste EU-instrumenten voor de governance van het REPowerEU-plan die door de Commissie worden gebruikt, zorgen niet voor doeltreffende monitoring en sturing van de uitvoering ervan

- 12** Het was de bedoeling dat voor het REPowerEU-plan gebruik zou worden gemaakt van de belangrijkste instrumenten van het EU-governancekader voor de energie-unie en klimaatactie. In het REPowerEU-plan werd gesteld dat “de nationale energie- en klimaatplannen (NECP’s) [...] van essentieel belang [zijn] voor het verwezenlijken van de REPowerEU-doelstellingen” en werd bepaald dat de Commissie hoofdzakelijk verslag zou uitbrengen over de voortgang van REPowerEU door middel van de verslagen over de stand van de energie-unie en klimaatactie, die steunen op de tweejaarlijkse NECP-voortgangsverslagen. Binnen het kader heeft de Commissie een mandaat om te beoordelen of de NECP’s voldoen aan de governanceverordening en om niet-bindende aanbevelingen te doen. Daarnaast moet de Commissie de voortgang bij de verwezenlijking van de streefdoelen monitoren op basis van gegevens van lidstaten, waarvan zij de betrouwbaarheid niet wettelijk hoeft te verifiëren. Zoals ze zijn opgezet, waarborgen deze instrumenten niet dat de Commissie de uitvoering van het REPowerEU-plan doeltreffend kan sturen (zie de paragrafen [22](#) en [23](#)).

13 De herziene NECP's en de REPowerEU-hoofdstukken van de RRF volstaan niet om alle doelstellingen en streefdoelen van het REPowerEU-plan te verwezenlijken. Voor een steekproef van elf lidstaten stelden we vast dat de herziene NECP's onvoldoende informatie verschaften over welke acties gericht waren op de uitvoering van het REPowerEU-plan, hoe deze werden gefinancierd, of hoe ze de RRF-maatregelen aanvulden die waren opgenomen in de REPowerEU-hoofdstukken van de lidstaten. We constateerden ook dat niet alle lidstaten hun NECP's hadden herzien om de REPowerEU-behoefte te dekken. Zo heeft Polen dat nog steeds niet gedaan. In de herziene NECP's werden geen streefdoelen vastgesteld met betrekking tot onafhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen, noch werden er aanvullende vastleggingen opgenomen in het licht van het streefdoel van 15 % netinterconnectiviteit als gevolg van het REPowerEU-plan. Bovendien is het verband tussen de NECP's van de lidstaten en de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit over het algemeen zwak, aangezien de meeste NECP's vage verwijzingen bevatten naar de maatregelen in die hoofdstukken, als die er al zijn. Al het bovenstaande maakt het onmogelijk om te beoordelen of de lidstaten de streefdoelen van het REPowerEU-plan kunnen halen en de aanzienlijke kloof tussen de geraamde investeringsbehoeften en de tot nu toe toegezegde bedragen kunnen overbruggen (zie de paragrafen [24-26](#)).

14 De beoordeling van de Commissie had beperkte invloed op de herziene NECP's. De Commissie heeft aanbevelingen gedaan betreffende de herziene NECP's die in 2023 voor 20 lidstaten zijn ingediend. Deze aanbevelingen moesten ervoor zorgen dat de herziene NECP's voldeden aan de vereisten van de governanceverordening. Omdat deze aanbevelingen niet bindend waren, hebben de lidstaten er in hun bijgewerkte NECP's slechts gedeeltelijk rekening mee gehouden. Tot slot had de Commissie naar onze mening een aanbeveling moeten doen voor nog eens vijf lidstaten om de herziene NECP's beter af te stemmen op de doelstellingen van het REPowerEU-plan en de maatregelen die worden beschreven in de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit (zie de paragrafen [27-32](#)).

15 Voortgangsverslagen zijn, in hun huidige vorm, op zichzelf geen solide basis voor de monitoring door de Commissie van de acties die gericht zijn op de uitvoering van het REPowerEU-plan. Tweejaarlijkse voortgangsverslagen geven onvoldoende informatie om de stand van zaken te beoordelen van de acties ter uitvoering van het REPowerEU-plan. De meeste verslagen bevatten geen informatie over particulier gefinancierde investeringen, omdat dit niet verplicht is volgens Uitvoeringsverordening 2022/2299, die door de Commissie met gekwalificeerde meerderheid van lidstaten is aangenomen. Eind 2025 hadden vier lidstaten hun volledige tweede tweejaarlijkse voortgangsverslag, dat in maart 2025 had moeten zijn ingediend, nog niet ingediend. De Commissie beoordeelt de vooruitgang op basis van deze tweejaarlijkse verslagen, maar controleert de betrouwbaarheid van de onderliggende gegevens niet, aangezien zij niet wettelijk verplicht is dit te doen. De Commissie voert slechts beperkte controles uit op de consistentie van de gegevens. We hebben significante inconsistenties en onjuiste rapportering aangetroffen die de transparantie en vergelijkbaarheid tussen de lidstaten beïnvloeden en daarmee de betrouwbaarheid van de informatie in het jaarlijkse verslag over de stand van de energie-unie en het voortgangsverslag over klimaatactie. Bovendien geven deze twee verslagen geen gedetailleerd overzicht op EU-niveau van de acties die zijn ondernomen om het REPowerEU-plan uit te voeren, of van de concrete resultaten daarvan (zie de paragrafen [33-38](#) en [45](#)).

Aanbeveling 1

Versterk de instrumenten voor de uitvoering van de acties in verband met het kader voor de energie-unie en klimaatactie

De Commissie moet het kader voor de energie-unie en klimaatactie versterken met als doel de NECP's te veranderen van een beleidsdocument in een robuust en alomvattend instrument, met duidelijke tijdschema's, verantwoordelijkheden en een kader voor prestatie-monitoring, door te specificeren dat:

- a) De NECP's bevatten een duidelijke inventarisatie van de benodigde investeringen en financieringsbronnen, ondersteund door concrete maatregelen en voorzien van duidelijke prestatie-indicatoren.
- b) De Commissie heeft de instrumenten versterkt om ervoor te zorgen dat de NECP's voldoen aan de vereisten van de governanceverordening en om de betrouwbaarheid van de informatie in de monitoringverslagen van de lidstaten te controleren.

Streefdatum voor de uitvoering: bij de herziening van de verordening inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie.

De RRF kan via haar REPowerEU-hoofdstukken niet worden beschouwd als de belangrijkste drijvende kracht achter het bereiken van de doelstellingen van het REPowerEU-plan.

- 16** De extra investeringen in het kader van het REPowerEU-plan blijven tot nu toe ver achter bij de geraamde 300 miljard EUR aan investeringen die tegen 2030 nodig zijn. Dit impliceert dat de werkelijke extra investeringen in het kader van het REPowerEU-plan niet volstaan om de overeengekomen doelstellingen te bereiken of dat de oorspronkelijke raming van de Commissie te hoog is ingeschat, of beide. In 2022 raamde de Commissie de extra investeringsbehoeften op ongeveer 300 miljard EUR om de oorspronkelijk voorgestelde REPowerEU-doelstellingen te bereiken, met inbegrip van de ambitieuzere Fit for 55-streefdoelen. De Commissie verklaarde ook dat de RRF, via haar REPowerEU-hoofdstukken, centraal stond bij de financiering van deze investeringen. Er werden geen nieuwe financieringsbronnen voorgesteld. Van het beschikbaar gestelde bedrag (bijna 300 miljard EUR) hebben de lidstaten slechts 65 miljard EUR (22 % van het totaal) vastgelegd in hun REPowerEU-hoofdstukken (25 miljard EUR aan subsidies uit ETS-emissierechtenveilingen en 40 miljard EUR aan leningen). Er vonden geen overdrachten plaats vanuit Cohesie of Plattelandsontwikkeling. Na de laatste reeks wijzigingen in de plannen bedroeg het totale bedrag in april 2026 54,3 miljard EUR (18 %). Hoewel de Commissie verwacht dat nationale publieke en particuliere investeringen het verschil zouden kunnen overbruggen tussen het bedrag dat in het kader van de REPowerEU-hoofdstukken van de RRF is vastgelegd en de geraamde investeringsbehoeften van het gehele REPowerEU-plan, bleek uit onze controle dat noch de Commissie, noch de lidstaten bewijsstukken konden overleggen om deze aannahme te onderbouwen. In dit stadium is het nog onduidelijk hoe het REPowerEU-plan volledig kan worden uitgevoerd (zie de paragrafen [39-46](#)).
- 17** In de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit werd onvoldoende ingegaan op een aantal van de resterende strategische uitdagingen die in het Europees Semester zijn vastgesteld, waaronder die in verband met grensoverschrijdende interconnectoren. De lidstaten hebben 50 % van de sub-LSA's die betrekking hadden op de REPowerEU-doelstellingen binnen de reikwijdte van onze controle grotendeels aangepakt, en 22 % marginaal. 6 % hebben zij niet behandeld. Bovendien hebben slechts twee van de tien lidstaten die een landspecifieke aanbeveling voor 2023 hebben gekregen om grensoverschrijdende interconnecties aan te pakken (20 %), maatregelen opgenomen die daarop gericht zijn in hun REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit (zie de paragrafen [47-56](#)).

Aanbeveling 2

Win uitgebreide, tijdige en betrouwbare informatie in over het bestaande financieringstekort van alle acties ter uitvoering van het REPowerEU-plan

De Commissie moet de lidstaten vragen jaarlijks informatie te verstrekken over de begrotingen en financieringsbronnen voor alle acties die gericht zijn op de uitvoering van het REPowerEU-plan.

Streefdatum voor de uitvoering: eind 2026.

De EU heeft haar afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen aanzienlijk verminderd, maar de REPowerEU-maatregelen in de RRF kunnen slechts in beperkte mate bijdragen tot de productiecapaciteit voor schone energie en aan grensoverschrijdende interconnecties

- 18 Ondanks de verminderde afhankelijkheid van de EU van Russische fossiele brandstoffen blijven er uitdagingen bestaan.** Het REPowerEU-plan resulteerde in een verbod via EU-sancties op de invoer van fossiele brandstoffen uit Rusland, met uitzondering van aardgas. Als gevolg daarvan nam de invoer van olie drastisch af en dat gold ook voor gas, zij het in mindere mate dan voor olie. Er blijven belangrijke uitdagingen bestaan, aangezien een bepaalde hoeveelheid Russische olie indirect, via derde landen, naar de EU blijft komen en sommige lidstaten nog steeds een niet te verwaarlozen hoeveelheid aardgas invoeren. De nieuwe Verordening 261/2026 stelt een juridisch bindend geleidelijk verbod in op de invoer van Russisch gas, dat moet leiden tot een volledige uitfasering vanaf eind 2027. Ze bevat echter geen bepalingen die directe sancties opleggen aan lidstaten die het verbod niet naleven. Tot slot onderstrepen de huidige ontwikkelingen op de energiemarkten de noodzaak om de diversificatie te versnellen en te voorkomen dat we in de toekomst te afhankelijk worden van één leverancier (zie de paragrafen [58-65](#)).

- 19 De REPowerEU-maatregelen in de RRF, met duidelijke, gekwantificeerde doelstellingen, zorgen slechts voor een beperkte toename van de productiecapaciteit voor schone energie, voornamelijk zonne-energie.** Volgens schattingen van de Commissie leveren de RRF-maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken naar verwachting tegen 2026 ten minste 20 GW aan extra capaciteit voor hernieuwbare energie op. Dit is minder dan 20 % van de beoogde extra 103 GW aan productiecapaciteit voor hernieuwbare energie, zoals geraamd in het REPowerEU-plan. Uit onze analyse blijkt echter dat slechts 12 van de in totaal 45 HEB-maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit duidelijke en meetbare streefdoelen hadden voor in totaal 1,6 GW. In dit verband hebben we vastgesteld dat de mijlpalen en streefdoelen van de RRF vaak betrekking hebben op de uitgaven of het aantal contracten, maar niet op de output, zoals de gecreëerde extra capaciteit uitgedrukt in MW of GW. Dit maakt het moeilijker om de voortgang bij het realiseren van de extra capaciteit aan hernieuwbare energie van deze door de RRF gefinancierde maatregelen in kaart te brengen. Tot slot hebben wij vastgesteld dat de meeste door de RRF gefinancierde investeringen in opwekkingscapaciteit voor hernieuwbare energie in de REPowerEU-hoofdstukken gericht zijn op zonnecentrales, terwijl windparken ondervertegenwoordigd zijn ten opzichte van de ramingen in het REPowerEU-plan. Dit is voornamelijk te wijten aan de lange vergunningsprocedures en doorlooptijden en houdt in dat de EU afhankelijk blijft van de invoer van aanzienlijke hoeveelheden fossiele brandstoffen (zie de paragrafen [66-76](#)).
- 20 Onvoldoende aandacht in de REPowerEU-hoofdstukken van de RRF voor grensoverschrijdende interconnectoren betekent een gemiste kans om de efficiëntie van de interne elektriciteitsmarkt en de integratie ervan te vergroten.** Daadwerkelijke grensoverschrijdende interconnectieprojecten zijn complex en vereisen een implementatietijdlijn die veel langer is dan de levensduur van de RRF en dus moeilijk te realiseren is. We hebben slechts drie REPowerEU-maatregelen geïdentificeerd voor grensoverschrijdende interconnectoren in twee lidstaten, waarvan er één later werd ingetrokken. Acht lidstaten hebben dergelijke maatregelen niet opgenomen, ondanks het feit dat ze een sub-LSA hebben ontvangen waarin wordt aangedrongen op de ontwikkeling van grensoverschrijdende interconnectoren. Door de ruime definitie van het grensoverschrijdende of meerlandencriterium konden de lidstaten echter 76 % van hun REPowerEU-maatregelen in de RRF classificeren als maatregelen die voldoen aan het vereiste dat ze een grensoverschrijdende of meerlandendimensie of een grensoverschrijdend of meerlandeneffect hebben, waarmee het in de gewijzigde RRF-verordening vastgestelde streefdoel van 30 % ruimschoots werd overschreden. Volgens onze beoordeling waren de meeste van deze maatregelen routinematige binnenlandse maatregelen die bijdroegen aan een verminderde afhankelijkheid van fossiele brandstoffen of een lagere vraag naar energie zonder een direct grensoverschrijdend element (zie de paragrafen [78-82](#)).

Aanbeveling 3

Zorg ervoor dat de EU-financiering doeltreffend wordt gebruikt om de doelstellingen van het REPowerEU-plan inzake de transitie naar schone energie te verwezenlijken

Bij het inzetten van toekomstige EU-financieringsinstrumenten ter ondersteuning van maatregelen die gericht zijn op het behalen van energie- en klimaatdoelstellingen voor schone energieopwekking of netverzwaring moet de Commissie ervoor zorgen dat deze maatregelen:

- a) duidelijke, resultaatgerichte streefdoelen bevatten die uitdrukkelijk gekoppeld zijn aan deze doelstellingen; en
- b) worden ondersteund door realistische tijdschema's binnen het financieringsinstrument die de uitvoering van ambitieuze en complexe maatregelen mogelijk maken, en voldoende vervolffinanciering hebben.

Streefdatum voor de uitvoering: wanneer toekomstige instrumenten worden voorgesteld die bijdragen tot de opwekking van schone energie of tot netversterking.

Aanbeveling 4

Verbeter de definitie en het beheer van grensoverschrijdende maatregelen gericht op het bereiken van de doelstellingen inzake de transitie naar schone energie in toekomstige financieringsinstrumenten

Bij het inzetten van toekomstige EU-financieringsinstrumenten ter ondersteuning van grensoverschrijdende maatregelen die gericht zijn op het bereiken van de doelstellingen inzake de transitie naar schone energie, moet de Commissie:

- a) duidelijk de elementen vastleggen die nodig zijn om een project als een echt meerlandenproject te beschouwen (bv. projecten voor netwerkkinterconnectoren) en individuele streefdoelen vaststellen voor elke lidstaat die deelneemt aan het project, en
- b) het beheer van de belangrijkste grensoverschrijdende investeringen verbeteren om een tijdige en doeltreffende uitvoering van deze strategische investeringen te waarborgen.

Streefdatum voor de uitvoering: bij het voorstellen van toekomstige instrumenten ter ondersteuning van grensoverschrijdende maatregelen om de doelstellingen inzake de transitie naar schone energie te bereiken.

21 De bewijsbasis van de Commissie voor de beoordeling van de resultaten van het

REPowerEU-plan is zwak. Het prestatiekader van de RRF is niet aangepast om specifiek tegemoet te komen aan de behoefte aan monitoring en beoordeling van de resultaten met het oog op het bereiken van de doelstellingen van het REPowerEU-plan. Voor de enige gemeenschappelijke indicator die de extra HEB-productiecapaciteit registreert, is er geen verplichting om afzonderlijk te rapporteren over wat overeenkomt met het oorspronkelijke streefdoel en met het aanvullende streefdoel in verband met de invoering van het REPowerEU-plan. Andere belangrijke doelstellingen, met name het verminderen van de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen en het vergroten van de grensoverschrijdende interconnectiecapaciteit, worden door geen enkele gemeenschappelijke indicator van de RRF gedekt. Bovendien maakt de huidige beschrijving van de mijlpalen en streefdoelen van de door de RRF gefinancierde maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken het niet altijd mogelijk om de kwantitatieve resultaten of effecten te beoordelen. Buiten de RRF bestaat er geen specifieke verplichting om op het niveau van de lidstaten betrouwbare gegevens te verzamelen om de resultaten en effecten te bepalen van de in het kader van de REPowerEU-doelstellingen genomen acties en om deze te rapporteren aan de Commissie. Op basis van onze controlebevindingen zijn wij van mening dat het onduidelijk blijft hoe de Commissie van plan is te beoordelen welke verminderingen van de invoer van Russische fossiele brandstoffen en welke vooruitgang met betrekking tot andere specifieke doelstellingen van het REPowerEU-plan (bv. productiecapaciteit voor hernieuwbare energie of interconnectoren) kunnen worden toegeschreven aan acties van lidstaten in het kader van het REPowerEU-plan of aan andere acties of maatregelen die dateren van vóór het REPowerEU-plan, of hier geen verband mee houden. Er zijn significante tekortkomingen met betrekking tot de definitie van meetbare streefdoelen en de monitoring na 2026 van de resultaten van de door de RRF uitgevoerde maatregelen. Tot slot zal het door het ontbreken van relevante REPowerEU-indicatoren en betrouwbare prestatiegegevens zeer moeilijk worden om de doeltreffendheid van de RRF-maatregelen voor het REPowerEU-plan te beoordelen (zie de paragrafen [91-93](#)).

Aanbeveling 5

Ontwikkel en gebruik adequate prestatie-indicatoren voor het beoordelen van de bereikte resultaten met betrekking tot de REPowerEU-doelstellingen in de relevante rapportage-instrumenten

Om in de relevante rapportage-instrumenten de bereikte resultaten met betrekking tot de doelstellingen van het REPowerEU-plan te beoordelen, moet de Commissie:

- a) prestatie-indicatoren bepalen die uitdrukkelijk gekoppeld zijn aan relevante doelstellingen van het REPowerEU-plan die voldoende duidelijk en kwantificeerbaar zijn; en
- b) ervoor zorgen dat de lidstaten deze indicatoren toepassen en gegevens rapporteren die voldoen aan hoge kwaliteits- en betrouwbaarheidsnormen.

Streefdatum voor de uitvoering: wanneer de verordening inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie wordt gewijzigd, of wanneer toekomstige instrumenten betreffende de doelstellingen van het REPowerEU-plan worden voorgesteld, of bij aanpassing van de relevante rapportage-instrumenten.

Onze bevindingen nader bekeken

De belangrijkste EU-instrumenten voor de governance van het REPowerEU-plan die door de Commissie worden gebruikt, zorgen niet voor doeltreffende monitoring en sturing van de uitvoering ervan

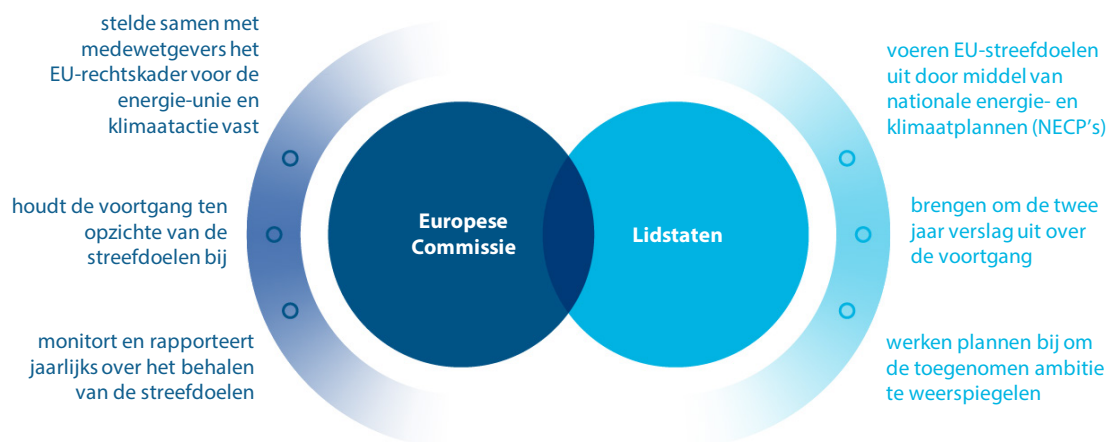
Het REPowerEU-plan was bedoeld om gebruik te maken van de belangrijkste instrumenten van de EU-governancekaders van de energie-unie en klimaatactie en de RRF

- 22** De maatregelen van de EU om de energie-unie tot stand te brengen en de klimaatverandering aan te pakken, worden vormgegeven door een reeks initiatieven die de veranderende doelstellingen in de loop der jaren weerspiegelen. In [bijlage III](#) is een overzicht van deze belangrijke initiatieven te vinden. De belangrijkste onderdelen van het governancekader voor de energie-unie en klimaatactie zijn:

- **Streefdoelen:** De EU streeft naar klimaatneutraliteit in 2050, met tussentijdse streefdoelen voor 2030 betreffende de vermindering van broeikasgassen (BKG) met 55 % ten opzichte van 1990 door middel van een aantal acties in verschillende gebieden of sectoren. Deze streefdoelen zijn wettelijk bindend gemaakt door de Europese klimaatwet van 2021. REPowerEU-acties moeten gericht zijn op een verhoging van het aandeel HEB in het bruto-eindenergieverbruik van de EU van 40 % naar 42,5 % in 2030; op een vermindering van de totale energievraag van de EU met 11,7 % ten opzichte van het verwachte energieverbruik voor 2030 (op basis van het referentiescenario voor 2020). Deze verhoogde streefdoelen zouden moeten leiden tot een geschatte extra productiecapaciteit van 103 gigawatt (GW) aan hernieuwbare energie (41 GW windenergie en 62 GW zonne-energie)⁶.
- **Belangrijkste governance-instrumenten:** 1) nationale energie- en klimaatplannen (NECP's), beleidsdocumenten die in 2019 en 2020 door de lidstaten bij de Commissie zijn ingediend en in 2023-2024 zijn herzien en waarin het nationale beleid en de nationale maatregelen worden geschetst die in de periode 2021-2030 moeten worden uitgevoerd om de EU-streefdoelen te halen; 2) tweejaarlijkse voortgangsverslagen, waarin toezicht wordt gehouden op de voortgang van de uitvoering van de NECP's in de richting van de eerder beschreven streefdoelen; en 3) het verslag van de Commissie over de stand van de energie-unie en het voortgangsverslag over klimaatactie, waarin de voortgang van de EU op weg naar haar klimaat- en energiedoelstellingen jaarlijks wordt beoordeeld en de volgende stappen voor het komende jaar worden geschetst.
- **Rollen:** Zoals [figuur 4](#) laat zien, hebben de Commissie en de medewetgevers (het Europees Parlement en de Raad) het EU-rechtskader voor de energie-unie en klimaatactie vastgesteld. Lidstaten zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van EU-streefdoelen door middel van acties die zijn opgenomen in NECP's, het om de twee jaar rapporteren van de voortgang en het bijwerken van de NECP's om de toegenomen ambitie als gevolg van het REPowerEU-plan weer te geven. De Commissie controleert en rapporteert jaarlijks over de verwezenlijking van de streefdoelen via het verslag van de Commissie over de stand van de energie-unie en het voortgangsverslag over klimaatactie en andere middelen (de Commissie heeft bijvoorbeeld een mandaat om te beoordelen of de NECP's voldoen aan de governanceverordening en om niet-bindende aanbevelingen te doen).

⁶ SWD(2022) 230 final.

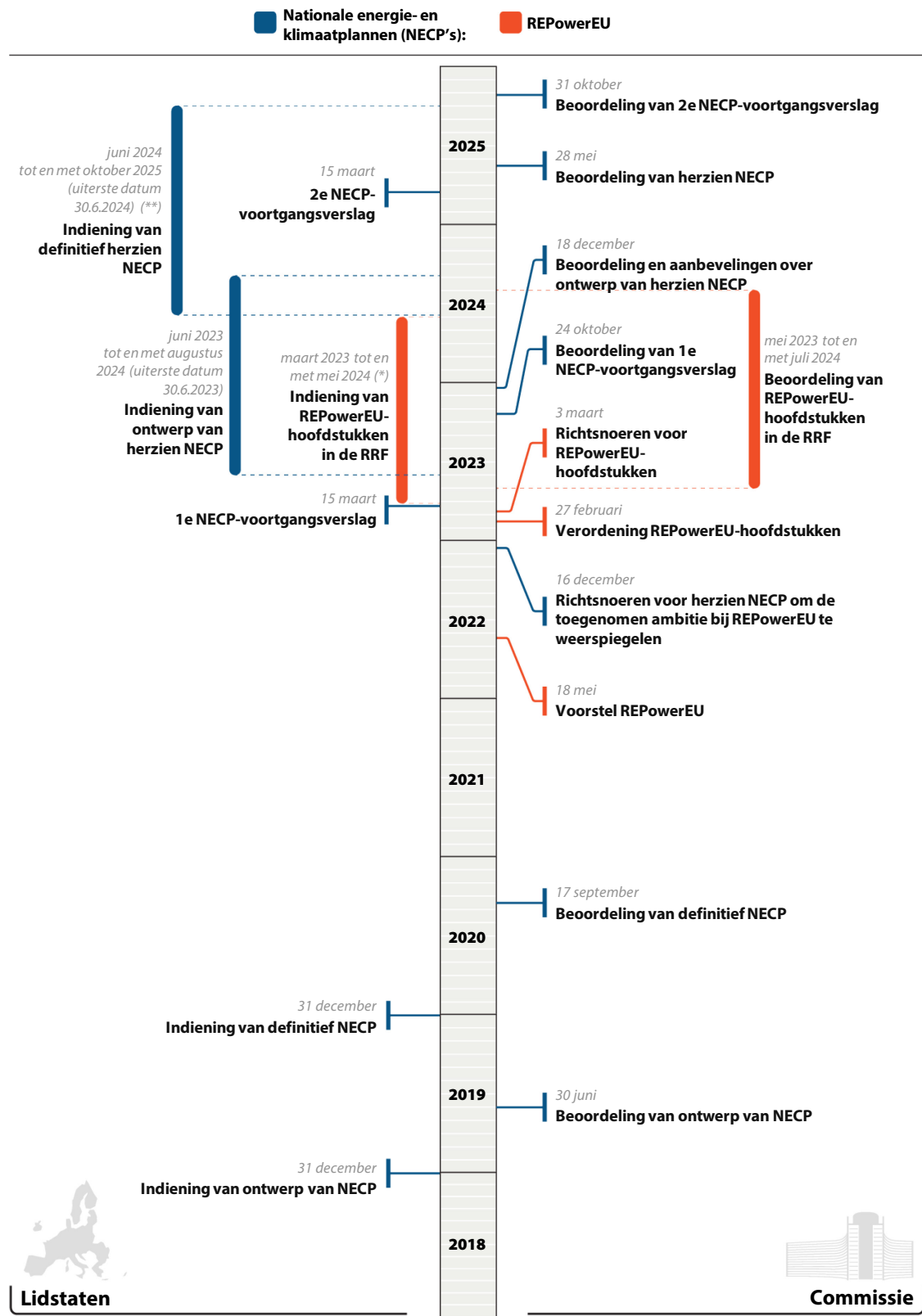
Figuur 4 | Rollen binnen het governancekader van de EU inzake de energie-unie en klimaatactie

Bron: ERK.

23 Het REPowerEU-plan voorziet in het gebruik van NECP's, tweejaarlijkse voortgangsverslagen en de verslagen over de stand van de energie-unie en klimaatactie voor het plannen en monitoren van de acties die bedoeld zijn om de REPowerEU-doelstellingen te bereiken, waardoor het REPowerEU-plan doeltreffend wordt geïntegreerd in het EU-governancekader voor de energie-unie en klimaatactie. **Figuur 5** toont de tijdlijn voor het ontwerpen en herzien van NECP's om rekening te houden met het REPowerEU-plan. Daarnaast vallen de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit (RRF) onder het governancekader van de RRF. **Figuur 6** illustreert de belangrijkste stappen voor beide kaders. Zoals verder uitgewerkt in de volgende twee subparagrafen, hebben we vastgesteld dat het REPowerEU-plan niet goed geïntegreerd was in het EU-governancekader voor de energie-unie en klimaatactie, omdat de belangrijkste EU-instrumenten voor de governance van het REPowerEU-plan niet waarborgen dat de Commissie de uitvoering ervan doeltreffend kan monitoren en sturen.

Figuur 5 | Tijdlijn voor NECP's en het REPowerEU-plan

Figuur 6 | Belangrijkste stappen voor de integratie van het REPowerEU-plan in de governancekaders van de energie-unie en klimaatactie en de RRF

	Vooraf	Achteraf
 Lidstaten	Governance van de energie-unie en van de klimaatactie (Governance van het REPowerEU-plan) Hun NECP's bijwerken in overeenstemming met het REPowerEU-plan en de bijgewerkte HEB-streefdoelen van de klimaatverordening Governance van de RRF (voor maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken in de RRF) De REPowerEU-hoofdstukken opnemen in de nationale RRF-plannen	Tweejaarlijkse NECP-voortgangsverslagen indienen Halfjaarlijks voortgangsverslag over maatregelen en verslag over gemeenschappelijke indicatoren van de RRF indienen
 Commissie	Beoordeelt de NECP's en geeft niet-bindende aanbevelingen Beoordeelt de REPowerEU-hoofdstukken in de RRF en de Raad keurt ze goed	Stelt het volgende op: A) Verslag over de stand van de energie-unie B) Voortgangsverslag over klimaatactie Werkt het RRF-scoreboard bij en stelt het jaarlijkse voortgangsverslag over de uitvoering van de RRF op

Bron: ERK.

De herziene NECP's en de REPowerEU-hoofdstukken van de RRF volstaan niet om alle doelstellingen en streefdoelen van het REPowerEU-plan te verwezenlijken.

- 24** In het kader van de verordening inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie⁷ zijn de NECP's bedoeld om de investeringen aan te sturen die nodig zijn voor de klimaat- en energietransitie, door particuliere en overheidsuitgaven te helpen mobiliseren. Het REPowerEU-plan vermeldde dat “de nationale energie- en klimaatplannen (NECP's) van essentieel belang [zijn] voor het verwezenlijken van de REPowerEU-doelstellingen”⁸. De richtsnoeren van de Commissie voor de tussentijdse herziening van de NECP's⁹ bepaalden dan ook dat de lidstaten de rol van de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit bij de uitvoering van de geactualiseerde NECP's moesten beschrijven, “voor elk relevant beleid en voor elke relevante maatregel” naar de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit moesten verwijzen en de rol van NECP's als aanvulling op de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit moesten aangeven.
- 25** We hebben onderzocht in welke mate het REPowerEU-plan streefdoelen en maatregelen in de herziene NECP's heeft beïnvloed, waarbij we ons specifiek hebben gericht op het verminderen van de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen, het vergroten van de productiecapaciteit voor hernieuwbare energie en het verbeteren van grensoverschrijdende interconnecties. We hebben ook beoordeeld of de Commissie kan vertrouwen op de herziene NECP's als governance-instrument om de uitvoering van het REPowerEU-plan te sturen. Tot slot hebben we gekeken naar het verband met de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit en of de Commissie een degelijke beoordeling van deze verbanden heeft uitgevoerd.

⁷ [Verordening\(EU\) 2018/1999](#) van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie.

⁸ [COM\(2022\) 230 final](#), blz. 4.

⁹ Mededeling van de Commissie betreffende richtsnoeren aan de lidstaten voor het actualiseren van de NECP's voor de periode 2021-2030([2022/C 495/02](#)).

26 We hebben geconstateerd dat de NECP's onvoldoende waren afgestemd op de doelstellingen van het REPowerEU-plan en dat de koppeling met de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit zwak was. We hebben vijf belangrijke tekortkomingen vastgesteld:

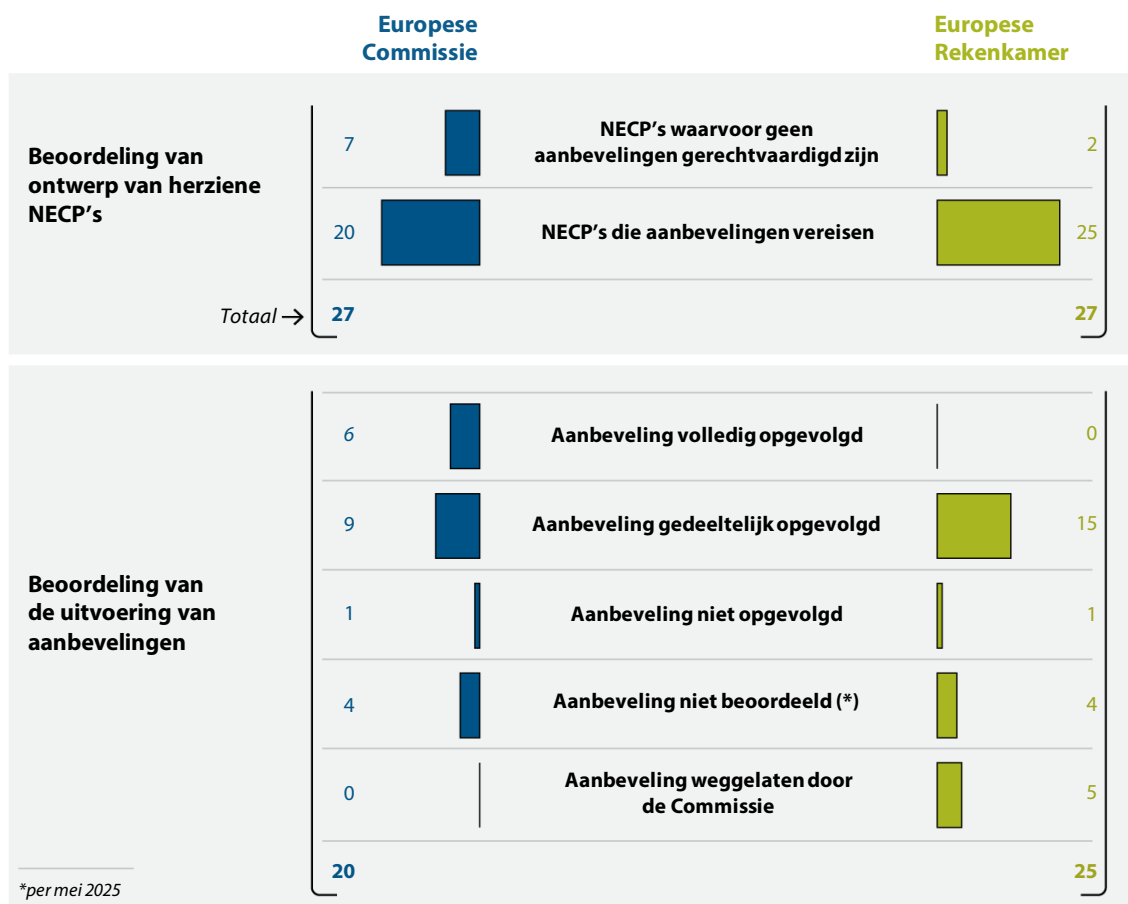
- Het is niet duidelijk of de Commissie een volledig beeld had van de belangrijkste behoeften in de lidstaten en hoe deze zullen worden aangepakt, omdat de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit voor veel lidstaten werden goedgekeurd zonder de herziene NECP's te zien. De NECP's verschillen ook aanzienlijk qua detail en structuur ondanks een standaardinhoudsopgave¹⁰, wat een vergelijking tussen landen en de beoordeling door de Commissie bemoeilijkt.
- Ten tweede verhindert het ontbreken van een definitief herzien NECP voor Polen een grondige beoordeling van de voortgang bij het bereiken van de algemene REPowerEU-streefdoelen en -doelstellingen. Polen is de grootste begunstigde van REPowerEU-middelen in het kader van de RRF, met 24,5 miljard EUR (38 % van het totale bedrag dat is vastgelegd in de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit).
- Ten derde werden in de meeste definitieve herziene NECP's geen specifieke streefdoelen vastgesteld om de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen te verminderen, zoals het diversifiëren van energiebronnen zoals vereist in het kader van het REPowerEU-plan, of bevatten deze geen aanvullende vastleggingen in het licht van het REPowerEU-streefdoel van 15 % netinterconnectiviteit (zie paragraaf 31). Slechts 16 van de 27 lidstaten stemden hun bijdragen aan de HEB-streefdoelen af op de hogere niveaus die voortvloeien uit het REPowerEU-plan (zie paragraaf 30).

¹⁰ Bijlage I bij Verordening (EU) 2018/1999.

- Ten vierde geven slechts 15 van de 27 lidstaten in hun NECP's kruisverwijzingen naar de door de RRF gefinancierde maatregelen die zijn opgenomen in de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit. Op basis van onze beoordeling zijn we van mening dat slechts drie lidstaten (Hongarije, Nederland en Portugal) in hun NECP's duidelijke koppelingen hebben gemaakt met alle maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit. In totaal wordt in de definitieve herziene NECP's slechts naar 35 % van de RRF-maatregelen van de REPowerEU-hoofdstukken verwezen.
- Ten vijfde koppelen de definitieve herziene NECP's uit onze steekproef niet uitdrukkelijk aanvullende nieuwe maatregelen — maatregelen die verder gaan dan wat al is opgenomen in de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit — aan het REPowerEU-plan. Deze koppeling is nodig om de acties ter waarde van 235 miljard EUR te laten zien die nodig zijn om op schema te liggen op het gebied van de streefdoelen voor schone transitie. We hebben in detail gekeken naar de definitieve herziene NECP's voor elf lidstaten waarvan de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit 54 % van het totale vastgelegde bedrag (65 miljard EUR) vertegenwoordigden. Wij hebben vastgesteld dat de herziene NECP's van begunstigden van meer dan de helft van de vastgelegde financiering van de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit de essentiële informatie over de aanvullende nieuwe acties om het REPowerEU-plan uit te voeren niet volledig weergeven (zoals de geraamde investeringskosten, hoe deze worden gefinancierd en hoe zij de in hun REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit opgenomen maatregelen aanvullen). Als gevolg hiervan kan de Commissie geen volledig beeld krijgen van de geplande of lopende investeringen van de lidstaten in HEB-projecten of andere gerelateerde energieprojecten, en hoe deze worden gefinancierd (andere EU-/nationale fondsen, particuliere fondsen of een combinatie daarvan). Het is ook niet mogelijk om te beoordelen of en hoe de lidstaten de aanzienlijke kloof overbruggen tussen de extra investeringen die nodig zijn om het REPowerEU-plan uit te voeren, die door de Commissie worden geschat op 300 miljard EUR, en de 65 miljard EUR die is toegezegd in de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit (zie de paragrafen 05 en 44).

27 De Commissie heeft voor 20 lidstaten (zie [tabel 1](#)) een niet-bindende aanbeveling gedaan over het verbeteren van de correlatie tussen het NECP en het REPowerEU-hoofdstuk van de RRF. De Commissie was van mening dat zes lidstaten volledig werk hadden gemaakt van de ontvangen aanbeveling. Uit onze analyse blijkt echter dat geen van de zes werk had gemaakt van de aanbeveling om hun openbaarmaking te verbeteren van het verband tussen herziene NECP's en de voorgenomen acties om het REPowerEU-plan of -hoofdstuk uit te voeren.

Tabel 1 | Samenvatting van aanbevelingen voor herziene NECP's met betrekking tot de koppeling met het REPowerEU-plan of REPowerEU-hoofdstukken van de RRF

Bron: ERK, op basis van de beoordeling door de Commissie van de definitieve herziene NECP's en de evaluatie van deze beoordeling door de ERK.

- 28** Op basis van onze eigen analyse zijn wij van mening dat vijf van de zeven lidstaten die geen aanbeveling van de Commissie hebben ontvangen over het ontwerp van herziene NECP's voor 2023 (Denemarken, Griekenland, Frankrijk, Oostenrijk en Roemenië) in hun REPowerEU-hoofdstukken niet duidelijk hebben verwezen naar door de RRF gefinancierde maatregelen, noch in het ontwerp van herziene NECP's, noch in de definitieve herziene NECP's. Daarom had de Commissie naar onze mening een aanbeveling moeten doen voor deze vijf lidstaten om de herziene NECP's beter af te stemmen op de doelstellingen van het REPowerEU-plan en de maatregelen die worden beschreven in de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit (zie voorbeeld in [kader 1](#)).

Kader 1

Gebrek aan correlatie tussen het definitieve herziene NECP en het REPowerEU-hoofdstuk in de RRF — Frankrijk

De Commissie heeft Frankrijk geen aanbeveling gedaan met betrekking tot de afstemming van zijn herziene NECP voor 2023 op andere planningsinstrumenten, waaronder het RRP en zijn REPowerEU-hoofdstuk in de RRF. In haar beoordeling merkte de Commissie op dat de ontwerpherziening het aandeel van de RRF-financiering niet specificeerde en niet duidelijk verwees naar het REPowerEU-hoofdstuk of het gewijzigde RRP.

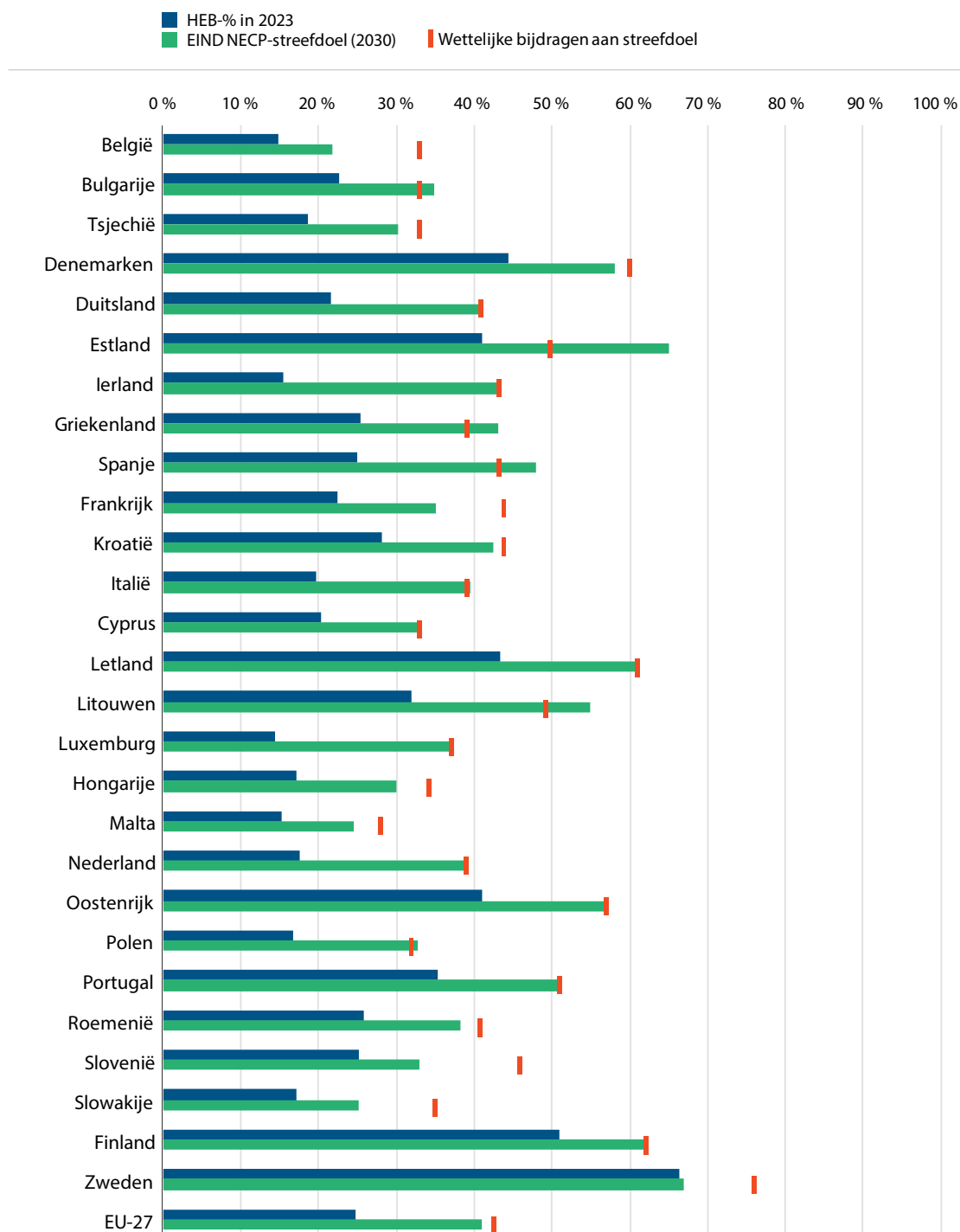
In 2025 heeft de Commissie het definitieve herziene NECP beoordeeld en geconcludeerd dat het “onvoldoende betrekking heeft op de belangrijkste hervormingen en investeringen van het RRP die bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen, streefdoelen en bijdragen van de energie-unie”. Bij de beoordeling werd ook opgemerkt dat verschillende RRP-maatregelen waren weggelaten uit het definitieve herziene NECP. Een van deze omissies was de maatregel voor de energierenovatie van openbare gebouwen, ondersteund door 6,4 miljard EUR aan RRF-subsidies.

- 29** Naar onze mening heeft de Commissie geen specifieke beoordeling uitgevoerd om na te gaan of de herziene NECP's voldoende waren afgestemd op de doelstellingen van het REPowerEU-plan en de door de RRF gefinancierde maatregelen die in de REPowerEU-hoofdstukken worden beschreven. Voor meer dan de helft van de NECP's hebben we geconstateerd dat de Commissie haar beoordeling alleen richtte op de algehele correlatie met het RRP. De Commissie heeft geen bewijsstukken geleverd waaruit blijkt dat zij specifiek heeft gekeken naar de correlatie met REPowerEU-hoofdstukken en bijbehorende door de RRF gefinancierde maatregelen.

30 Als gevolg van het REPowerEU-plan werd de richtlijn hernieuwbare energie gewijzigd om het bindende HEB-streefdoel van de EU voor 2030 te verhogen tot 42,5 %. Hoewel de lidstaten in hun herziene NECP's verwijzen naar een verhoging van de bijdragen aan de HEB-streefdoelen in vergelijking met de oorspronkelijke NECP's van 2019, wordt dit hogere ambitieniveau niet ondersteund door duidelijke, kwantificeerbare maatregelen met vastgestelde streefdoelen voor de extra opwekkingscapaciteit die moet worden gerealiseerd. Zonder deze informatie is het niet mogelijk om te beoordelen of de incrementele streefdoelen voor zonne- of windenergie die in het REPowerEU-plan zijn opgenomen, kunnen worden gehaald (zie link 1) naar de ERK-vergelijking van NECP-uitvoeringsmaatregelen in *bijlage IV*). Bovendien liggen voor 11 van de 27 lidstaten de bijdragen voor 2030 aan het algemene streefdoel die in de herziene NECP's worden vermeld, nog steeds onder het niveau dat is berekend op basis van de in de governanceverordening vastgelegde regels¹¹ (zie *figuur 7*).

¹¹ Ibid., bijlage II.

Figuur 7 | Aandeel energie uit HEB voor elke lidstaat: werkelijke cijfers voor 2023 vergeleken met de ambitie die is bekendgemaakt in definitieve herziene NECP's en wettelijke bijdragen aan de streefdoelen

Opmerking: Ten tijde van het EU-brede beoordelingsverslag hebben Estland en Polen bijgewerkte cijfers verstrekt op basis van de versies van de definitieve NECP's die beschikbaar zijn voor openbare raadpleging (nog niet officieel ingediend). Voor België zijn de gegevens afkomstig van het ontwerp van het herziene NECP, aangezien noch een definitief herzien NECP, noch een voorlopig geactualiseerd cijfer bij de Commissie was ingediend.

Bron: ERK, op basis van [EU-brede beoordeling van de definitieve geactualiseerde nationale energie- en klimaatplannen](#).

31 Tot slot heeft onze analyse aangetoond dat het REPowerEU-plan geen materiële effecten had op de streefdoelen die in de herziene NECP's werden vermeld met betrekking tot onafhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen of grensoverschrijdende interconnectiviteit van het elektriciteitsnet (zie link 2) naar ERK-vergelijking van NECP-streefdoelen van de EU-27 in [bijlage IV](#)).

- Geen enkele lidstaat heeft zich duidelijk gecommitteerd aan kwantitatieve streefdoelen om het aandeel van de invoer van Russische fossiele brandstoffen te verminderen. Sommige herziene NECP's bevatten zelfs nog minder details over dit onderwerp dan hun tegenhangers voor 2019 (zie het voorbeeld in [kader 2](#)).
- Twaalf lidstaten¹² hebben de wettelijke vereiste van 15 % voor grensoverschrijdende interconnectiviteit die tegen 2030 moet worden bereikt, al overschreden, maar deze prestatie dateert van vóór het REPowerEU-plan en was niet aan dat plan te danken. Van de overige 15 lidstaten heeft geen enkele zich extra ingezet om aan de vereiste te voldoen, en veel lidstaten lopen het risico niet aan de vereiste te voldoen. Deze vereiste is echter van essentieel belang voor het bereiken van de REPowerEU-doelstellingen.

Kader 2

Minder informatie over het uitfaseren van de invoer van Russisch gas in het herziene NECP dan in 2019— Hongarije

Na haar beoordeling van het ontwerp van een herzien NECP heeft de [Commissie](#) Hongarije [aanbevolen](#) meer gedetailleerde informatie te verstrekken, onder meer over zijn plannen om van Russisch gas af te stappen. Hongarije is niet op deze aanbeveling ingegaan en heeft zelfs minder informatie verstrekt dan in het NECP voor 2019. Het definitieve herziene NECP vermeldt het doel om de energievoorziening te diversifiëren, de invoer van Russische fossiele brandstoffen te verminderen en een vermindering van de vraag aan te moedigen, maar het schetst niet langer mogelijke alternatieve scenario's voor het diversifiëren van de gasinvoer. Een tabel die was opgenomen in het oorspronkelijke NECP voor 2019 liet zien dat Hongarije in alle scenario's verwachtte dat de invoer uit Rusland constant zou blijven op 3 miljard m³/jaar, ondanks variaties in alternatieve bronnen.

¹² Denemarken, Estland, Kroatië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Hongarije, Malta, Nederland, Oostenrijk, Slovenië, Zweden.

- 32** De volgende herziening van de NECP's zal plaatsvinden voor de periode na 2030 als onderdeel van de komende herziening van de governanceverordening. Daarom zal de Commissie, zoals de zaken er nu voorstaan, niet in staat zijn om na te gaan of de lidstaten de hierboven beschreven zwakke punten aanpakken.

Voortgangsverslagen sturen en monitoren de uitvoering van het REPowerEU-plan niet

- 33** De Commissie monitort de voortgang met betrekking tot de Fit for 55-streefdoelen door middel van het verslag over de stand van de energie-unie en het voortgangsverslag over klimaatactie, die beide rechtstreeks gebaseerd zijn op de gegevens die door de lidstaten worden ingediend in hun tweejaarlijkse NECP-voortgangsverslagen. Deze worden ondersteund door het extra verslag [REPowerEU — 3 years on](#). Er hebben twee tweejaarlijkse verslagleggingscycli plaatsgevonden (maart 2023 en maart 2025), maar de tijdigheid is verslechterd. Slechts drie lidstaten dienden het tweejaarlijkse voortgangsverslag van 2025 op tijd in (zeven deden dat in 2023), en in december 2025 hadden vier¹³ nog steeds niet het volledige verslag ingediend, inclusief alle 23 verplichte bijlagen.
- 34** Anders dan bij NECP's is de Commissie niet wettelijk verplicht om de betrouwbaarheid van de gegevens in de tweejaarlijkse voortgangsrapporten te verifiëren, maar toch moet zij deze gebruiken om de voortgang ten opzichte van EU- en nationale streefdoelen te beoordelen. De meeste verslagen bevatten geen informatie over particulier gefinancierde investeringen, omdat dit niet verplicht is volgens Uitvoeringsverordening 2022/2299. Onze analyse heeft grote inconsistenties aan het licht gebracht in acht tweejaarlijkse voortgangsverslagen van de negen onderzochte lidstaten¹⁴ (die 99,9 % van de gerapporteerde particuliere investeringen vertegenwoordigen — zie [bijlage V](#)), en in het bijzonder met betrekking tot de door Duitsland gerapporteerde gegevens (zie het voorbeeld in [kader 3](#) en paragraaf [45](#)). Bovendien hebben we vastgesteld dat vier lidstaten¹⁵ de financiële rapportagetabel¹⁶ leeg hebben ingediend, zonder zelfs maar de verplichte informatie te vermelden (zie [bijlage V](#)). Daardoor kunnen de tweejaarlijkse voortgangsverslagen niet dienen als betrouwbare basis voor de monitoring van de acties ter uitvoering van het REPowerEU-plan.

¹³ België, Hongarije, Oostenrijk, Roemenië.

¹⁴ Duitsland, Frankrijk, Cyprus, Litouwen, Nederland, Hongarije, Polen, Slovenië en Slowakije.

¹⁵ Tsjechië, Ierland, Italië en Oostenrijk.

¹⁶ Bijlage XIII bij Uitvoeringsverordening (EU) 2022/2299 van de Commissie.

Kader 3

Onvolledige informatie en overschatte investeringskosten in tweejaarlijkse voortgangsverslagen — Duitsland

In zijn tweede tweejaarlijkse voortgangsverslag in 2025 meldde Duitsland feitelijke en geplande, particuliere en publieke, investeringen voor NECP-maatregelen voor een totaalbedrag van 557,7 miljard EUR, wat meer dan 70 % is van alle investeringen die door de 27 lidstaten zijn gemeld (zie [bijlage V](#)).

We hebben echter verschillende tekortkomingen gevonden in de gegevens die in het Duitse verslag worden vermeld, waardoor geplande investeringen en daadwerkelijke prestaties te hoog worden opgegeven:

- het rapporteerde slechts financiële informatie voor 11 % van zijn beleidslijnen en maatregelen in het kader van het NECP, d.w.z. 30 van de 266;
- het heeft toekomstige investeringen (vanaf 2024) voor in totaal 360 miljard EUR opgegeven, waarvan 320 miljard EUR (88,9 %) betrekking had op een staatssteunregeling die liep van 2016 tot en met 2022 en waarmee feitelijke investeringen waren gemoeid voor ongeveer 9,5 miljard EUR, d.w.z. slechts 3 % van de opgegeven kosten; en
- voor een andere maatregel meldde Duitsland een geschatte investering van 288 miljard EUR, waarvan 60 miljard EUR al was uitgegeven in 2023. De verwachte investeringen voor deze maatregel na 2023 bedragen echter nul.

35 Noch het verslag over de stand van de energie-unie in 2025, noch de verslagen over klimaatactie bevatten een gedetailleerd overzicht van hoe de acties ter uitvoering van het REPowerEU-plan vorderen wat betreft het bereiken van doelstellingen of concrete verwezenlijkingen. In een afzonderlijke beoordeling door het Europees Milieuagentschap van de NECP-voortgangsverslagen voor 2025¹⁷ wordt gewezen op de afnemende tijdigheid, minder financiële informatie, een beperktere dekking van beleidslijnen en maatregelen en inconsistenties die aan het licht zijn gekomen bij de nauwkeurigheidscntroles door de Commissie van geplande, uitgevoerde en resterende investeringen.

¹⁷ Overzicht van gerapporteerde geïntegreerde nationale klimaat- en energiebeleidsmaatregelen in Europa in 2025.

- 36** In het verslag [REPowerEU — 3 years on](#), dat in juni 2025 werd gepubliceerd, wordt de vooruitgang ook overschat doordat REPowerEU krediet krijgt voor resultaten die voortvloeien uit oudere of niet-gerelateerde projecten. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de Baltische desynchronisatie (zie het voorbeeld in [kader 7](#)). Evenzo kan de gerapporteerde toename van de windproductiecapaciteit in 2024 niet worden toegeschreven aan REPowerEU, gezien de typische doorlooptijd van zeven tot acht jaar voor de uitvoering van dit soort projecten. In april 2026, na de afsluitingsdatum van de controle, heeft de Commissie het voortgangsverslag “REPowerEU — 4 years on” gepubliceerd. Het verslag vertoont echter dezelfde beperking die al bij de eerdere inventarisatie was vastgesteld: hoewel het de vooruitgang in de richting van de REPowerEU-doelstellingen weergeeft, wordt niet beoordeeld in hoeverre de gerapporteerde resultaten toe te schrijven zijn aan REPowerEU-maatregelen, in tegenstelling tot al bestaand beleid of andere factoren.
- 37** We hebben ook opgemerkt dat de Commissie in haar evaluatie van de governanceverordening¹⁸ de meeste van deze zwakke punten al had vastgesteld met betrekking tot de eerste NECP's en de eerste ronde van tweejaarlijkse voortgangsverslagen (maart 2023)¹⁹. Voor de tweede ronde van tweejaarlijkse voortgangsverslagen (maart 2025) hebben we dezelfde tekortkomingen vastgesteld evenals nog andere. De Commissie was nog niet in staat deze op te lossen; zij is van plan deze aan te pakken bij de volgende herziening van de governanceverordening en de uitvoeringsverordening daarbij.
- 38** We concluderen dat het governancekader zelf slechts gedeeltelijk doeltreffend is in het aanpakken van de gebieden binnen de reikwijdte van onze controle. Bovendien was de koppeling tussen de herziene NECP's en de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit zwak. De NECP's en voortgangsverslagen, die bedoeld waren als belangrijke governance-instrumenten om de uitvoering van het REPowerEU-plan te sturen en te monitoren, hebben dat niet gedaan.

¹⁸ Artikel 45 van [Verordening \(EU\) 2018/1999](#).

¹⁹ [COM\(2024\) 550 final](#) van 11 september 2024.

De RRF kan op basis van haar REPowerEU-hoofdstukken niet worden beschouwd als de belangrijkste drijvende kracht achter het bereiken van de doelstellingen van het REPowerEU-plan

De extra investeringen in het kader van het REPowerEU-plan blijven tot nu toe ver achter bij de geraamde 300 miljard EUR aan investeringen die tegen 2030 nodig zijn

- 39** De Commissie schatte dat voor het bereiken van de aangescherpte Fit for 55-streefdoelen die voortvloeien uit het REPowerEU-plan ongeveer 300 miljard EUR nodig zou zijn tegen 2030²⁰. De Commissie verklaarde dat de RRF de kern vormde van de financiering van het REPowerEU-plan²¹ en op basis hiervan werd in het voorstel tot wijziging van de RRF-verordening bijna 300 miljard EUR beschikbaar gesteld voor de financiering van maatregelen ter uitvoering van het REPowerEU-plan. Deze financiering zou grotendeels afkomstig zijn uit EU-middelen die al beschikbaar zijn voor de lidstaten, voornamelijk ongebruikte RRF-leningen (225 miljard EUR). Ze omvatte ook 75 miljard EUR aan subsidies, hoofdzakelijk verkregen uit ETS-emissierechtenveilingen, uit de [marktstabiliteitsreserve](#) (20 miljard EUR) en uit facultatieve overdrachten uit andere EU-instrumenten zoals Cohesie of Plattelandsontwikkeling (tot 50 miljard EUR) (zie [figuur 3](#)).
- 40** We hebben onderzocht of lidstaten gebruik hebben gemaakt van deze opties en of het REPowerEU-plan heeft geleid tot extra publieke of particuliere investeringen, onder meer via RRF-maatregelen of NECP-acties.

²⁰ SWD(2022) 230 final, blz. 5.

²¹ REPowerEU, Europese Commissie.

- 41** In [Advies 4/2022](#) van de Europese Rekenkamer hadden we al opgemerkt dat bij de oorspronkelijke verdeelsleutels voor de RRF geen rekening werd gehouden met de behoeften en doelstellingen van REPowerEU — zoals een wisselende mate van afhankelijkheid van Russische energie of een zeer verschillend aandeel HEB in de energiemix. De latere toevoeging van een criterium inzake fossiele brandstoffen tijdens de wijziging van de RRF-verordening²² was een verbetering, maar kwam slechts gedeeltelijk tegemoet aan onze bezorgdheid. We waarschuwden ook dat de beschikbaar gestelde financiering sterk afhankelijk was van de opname van ongebruikte RRF-leningen door lidstaten of de verschuiving van middelen van ander EU-beleid.
- 42** In de REPowerEU-hoofdstukken hebben de lidstaten slechts 65 miljard EUR (22 %) van de beschikbaar gestelde 300 miljard EUR vastgelegd, waarvan 25 miljard EUR in de vorm van subsidies, voornamelijk uit ETS-veilingen. Er zijn geen overdrachten gedaan uit de EU-fondsen die al beschikbaar zijn voor de lidstaten, bijvoorbeeld voor cohesie en plattelandontwikkeling. Slechts acht lidstaten maakten gebruik van RRF-leningen (zie [tabel 2](#) en details in [bijlage II](#)). Na de laatste reeks wijzigingen in de plannen bedroeg het totale bedrag in april 2026 54,3 miljard EUR (18 %). Bovendien bestaat het risico dat het momenteel vastgelegde bedrag nog verder daalt (zie paragraaf [85](#)).

Tabel 2 | REPowerEU: beschikbaar gestelde financiering tegenover werkelijke toewijzing (miljard EUR)

	Subsidies	Leningen	Totaal
Beschikbare middelen	75	225	300
Feitelijke vastleggingen	24,7	29,6	54,3
<i>% feitelijk tegenover beschikbaar</i>	<i>33 %</i>	<i>13 %</i>	<i>18 %</i>

Opmerking: cijfers in miljard EUR.

Bron: ERK, op basis van het REPowerEU-plan per oktober 2025.

- 43** De schatting van 300 miljard EUR van de Commissie was gebaseerd op een macro-economisch model en niet op een nauwkeurige schatting van de investeringsbehoeften in samenwerking met de lidstaten. De Commissie beschikte niet over een gedetailleerde lijst van de investeringen die nodig zijn om het REPowerEU-plan in elke lidstaat uit te voeren.

²² [Verordening \(EU\) 2023/435](#).

- 44** Hoewel de Commissie verwacht dat nationale publieke en particuliere investeringen het verschil zouden kunnen overbruggen tussen het bedrag dat in het kader van de REPowerEU-hoofdstukken van de RRF is vastgelegd (54,3 miljard EUR) en de geraamde investeringsbehoeften van het gehele REPowerEU-plan, kon zij geen concrete bewijsstukken overleggen om deze aannahme te onderbouwen. De geraamde kosten voor REPowerEU-investeringen die zijn gekwantificeerd in NECP's of gerapporteerd in tweejaarlijkse voortgangsverslagen blijven aanzienlijk achter bij de oorspronkelijk geraamde behoeften (zie link 1) naar de ERK-vergelijking van NECP-uitvoeringsmaatregelen (2024 tegenover 2019) in [bijlage IV](#)). Gezien het algemene gebrek aan begrotingsspecificiteit in de meeste NECP's is het niet mogelijk om de monetaire waarde van deze maatregelen of hun exacte financieringsbronnen betrouwbaar te beoordelen.
- 45** Het is onwaarschijnlijk dat deze informatie zelfs retrospectief beschikbaar is, aangezien rapportage over particuliere financiering in de tweejaarlijkse voortgangsverslagen van het NECP niet verplicht is²³. 10 van de 21 lidstaten (Bulgarije, Finland, Ierland, Italië, Letland, Luxemburg, Oostenrijk, Slovenië, Tsjechië, Zweden) meldden geen cijfers, terwijl de overige elf een gecombineerd totaal van 132 miljard EUR aan particuliere financiering meldden, waarvan Duitsland alleen al 88,5 % voor zijn rekening nam (zie [bijlage V](#)). Volgens onze analyse zijn deze gegevens niet betrouwbaar, zoals wordt uitgelegd in paragraaf [34](#) en [kader 3](#).
- 46** Het blijft daarom onduidelijk of lidstaten de investeringsbehoeften aanpakken die niet door de RRF worden gefinancierd en, als ze dat van plan zijn, hoe ze die investeringen zouden financieren. Dit impliceert dat de werkelijke investeringen die door het REPowerEU-plan worden teweeggebracht, ontoereikend zijn om alle REPowerEU-doelstellingen te bereiken door een gebrek aan financiering, waardoor het effect van het REPowerEU-plan aanzienlijk wordt verminderd, of dat de oorspronkelijke raming van de Commissie overschat was, of beide.

²³ Artikel 1 van en bijlage XIII bij [Uitvoeringsverordening 2022/2299](#).

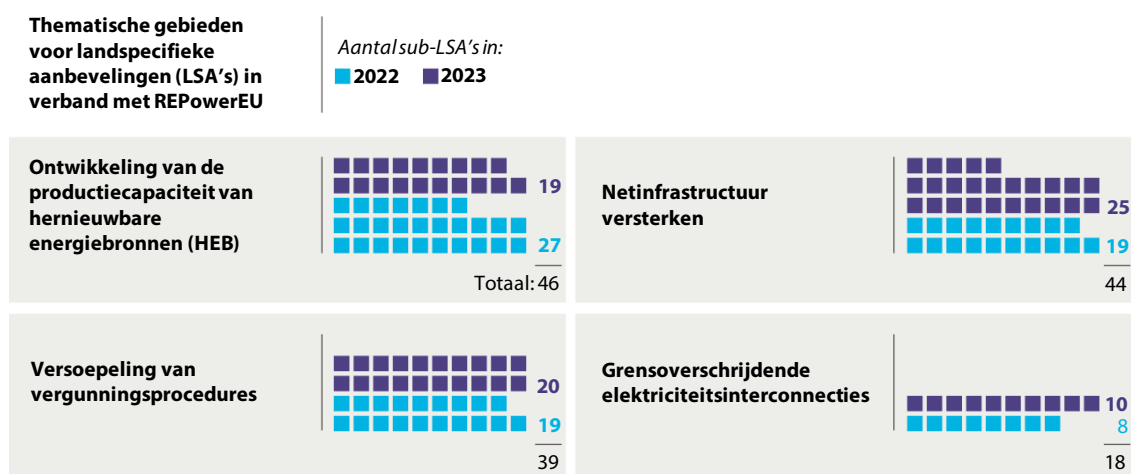
In de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit werd onvoldoende ingegaan op sommige strategische uitdagingen van het Europees Semester, waaronder grensoverschrijdende interconnectoren

- 47** In het kader van het Europees Semester en op basis van de gedetailleerde analyse van de Commissie neemt de Raad landspecifieke aanbevelingen (LSA's) aan en verzoekt hij de betrokken lidstaten actie te ondernemen om de vastgestelde structurele uitdagingen aan te pakken. De RRF-verordening vereist dat de hervormingen en investeringen in de RRP's, en dus ook in de REPowerEU-hoofdstukken, bijdragen aan het aanpakken van "een significant deel", zo niet alle uitdagingen die in de relevante LSA's zijn vastgesteld²⁴. We hebben beoordeeld in hoeverre de maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken van de RRF de uitdagingen aanpakken die waren vastgesteld in de sub-LSA's die verband houden met de REPowerEU-doelstellingen binnen de reikwijdte van onze controle ("REPowerEU-gerelateerde sub-LSA's").
- 48** We hebben eerder opgemerkt dat noch in de RRF-verordening, noch door de Commissie is gedefinieerd wat wordt verstaan onder een "significant deel" van LSA's, of dat aan dit vereiste moet worden voldaan voor elk beleidsterrein afzonderlijk of voor het RRP als geheel²⁵. Dit betekent dat elke evaluatie van de vraag of de in het RRP opgenomen investeringen en hervormingen een significant deel van de LSA's aanpakken, tot op zekere hoogte een kwestie van beoordeling blijft.
- 49** Alle lidstaten ontvingen REPowerEU-gerelateerde sub-LSA's in 2022 en 2023. Binnen de reikwijdte van onze controle identificeerden we 105 sub-LSA's die betrekking hadden op REPowerEU-doelstellingen (zie [bijlage IV](#)). Voor onze analyse hebben we deze REPowerEU-gerelateerde sub-LSA's van 2022 en 2023 per thematisch gebied gegroepeerd (zie [tabel 3](#)).

²⁴ Artikel 18, lid 4, punt b), en artikel 19, lid 3, punt b), van [Verordening \(EU\) 2021/241](#).

²⁵ [Speciaal verslag 21/2025](#), paragraaf 34.

Tabel 3 | REPowerEU-gerelateerde sub-LSA's binnen de reikwijdte van onze controle, 2022 en 2023

Bron: ERK, op basis van de belangrijkste focus van REPowerEU-gerelateerde LSA's.

Opmerking: sommige sub-LSA's bestrijken meer dan één thematisch gebied.

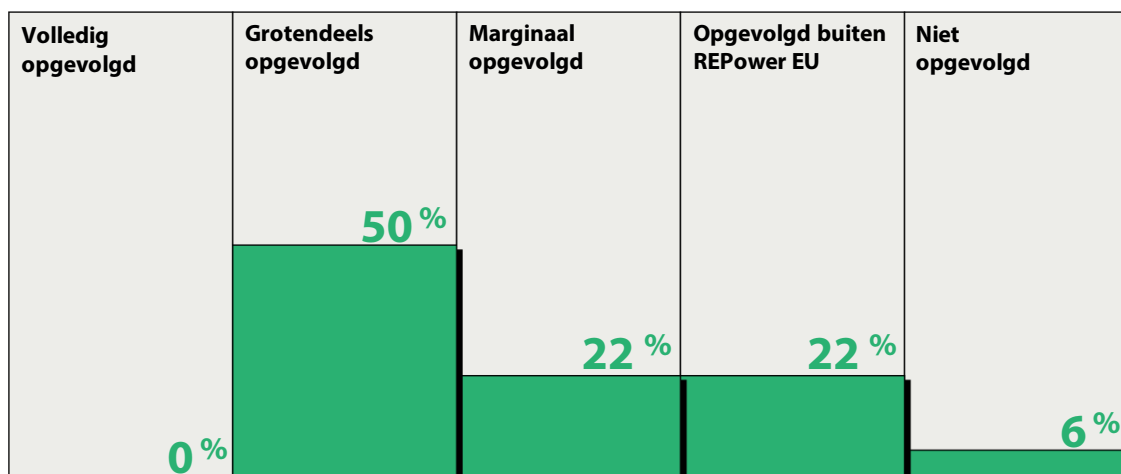
50 Uit onze analyse blijkt dat de verdeling van deze sub-LSA's over de thematische gebieden verschilt tussen 2022 en 2023. Met name:

- in de sub-LSA's voor 2022 werd aanbevolen dat alle lidstaten de uitrol van hernieuwbare energie zouden versnellen, met inbegrip van specifieke aspecten afhankelijk van de lidstaat;
- het merendeel van de sub-LSA's voor 2023 was specifiek en was erop gericht de lidstaten te verplichten hun netwerkinfrastructuur te versterken en voorrang te geven aan de versnelling van vergunningen voor hernieuwbare energiebronnen, aangezien trage en complexe vergunningsprocedures de ontwikkeling ervan belemmeren; en
- in 2023 ontving meer dan een derde van de lidstaten (10) een sub-LSA met de aanbeveling om meer te investeren in grensoverschrijdende elektriciteitsinterconnecties.

51 In november 2025 hadden de lidstaten 267 maatregelen opgenomen in hun REPowerEU-hoofdstukken (173 investeringen en 94 hervormingen). Van deze door de RRF gefinancierde maatregelen hadden 96 (48 hervormingen en 48 investeringen) betrekking op de drie REPowerEU-doelstellingen waarop deze controle betrekking had (zie paragraaf 08).

- 52** We beoordeelden de mate waarin de 96 door de RRF gefinancierde maatregelen werk maakten van de relevante REPowerEU-gerelateerde uitdagingen die waren vastgesteld. Wij hebben onze beoordeling gebaseerd op de beschrijving van elke maatregel en de bijbehorende mijlpalen en streefdoelen in de bijlage bij het uitvoeringsbesluit van de Raad. We hebben elke sub-LSA ingedeeld in een van de vijf categorieën die worden beschreven in het speciaal verslag van de Rekenkamer over de RRF-steun voor een beter ondernemingsklimaat²⁶.
- 53** Uit onze analyse bleek dat met de RRF-maatregelen 72 % van de voor REPowerEU relevante sub-LSA's met verschillende intensiteit werden aangepakt: 50 % grotendeels en 22 % marginaal. We merken ook op dat geen van de sub-LSA's volledig werd aangepakt door RRF-maatregelen. Van de 28 % sub-LSA's waarvoor in de REPowerEU-hoofdstukken geen RRF-maatregelen waren opgenomen, hadden de meeste (22 %) in 2025 al aanzienlijke vooruitgang geboekt of waren ze dan al volledig geïmplementeerd zonder dat een RRF-maatregel nodig was (zie [figuur 8](#)).

Figuur 8 | Mate waarin REPowerEU-gerelateerde sub-LSA's binnen de reikwijdte van onze controle zijn aangepakt door de REPowerEU-hoofdstukken

Bron: ERK.

²⁶ Speciaal verslag 21/2025, paragraaf 38.

54 We hebben ook geconstateerd dat de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit op sommige thematische gebieden dieper ingingen op sub-LSA's dan op andere. Voorbeelden hiervan zijn:

- 18 van de 20 lidstaten die een sub-LSA hebben ontvangen om de vergunningsprocedures te vereenvoudigen, hebben hervormingen doorgevoerd om de aanbeveling op te volgen, waaruit blijkt dat de hoofdstukken op dit gebied van strategisch belang zijn; maar
- slechts twee (20 %) van de tien lidstaten die een sub-LSA ontvingen om investeringen in grensoverschrijdende interconnectie van het elektriciteitsnet te bevorderen, namen in hun REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit maatregelen op om deze uitdaging aan te pakken (zie paragraaf [81](#)).

55 Bij het consolideren van deze resultaten op niveau van de lidstaten liet onze analyse een gemengd beeld zien. Elf van de 27 lidstaten hebben de sub-LSA's voor 2022 en 2023 binnen de reikwijdte van onze controle grotendeels aangepakt door middel van RRF-maatregelen, terwijl 15 andere deze slechts marginaal hebben aangepakt. Bulgarije heeft geen van de REPowerEU-gerelateerde sub-LSA's voor 2022 en 2023 aangepakt in zijn REPowerEU-hoofdstuk in de herstel- en veerkrachtfaciliteit.

56 We hebben geconstateerd dat de werkelijke extra investeringen die het REPowerEU-plan teweegbracht, zoals vermeld in de herziene NECP's van de lidstaten of gerapporteerd in tweejaarlijkse voortgangsverslagen, aanzienlijk lager waren dan de schatting van de Commissie van 300 miljard EUR van de investeringen die nodig waren om de REPowerEU-doelstellingen te bereiken. Bijna een derde van de relevante REPowerEU-gerelateerde sub-LSA's voor 2022 en 2023 zijn ofwel marginaal aangepakt door middel van door de RRF gefinancierde maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken of zijn helemaal niet aangepakt.

De EU heeft haar afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen aanzienlijk verminderd, maar de REPowerEU-maatregelen in de RRF kunnen slechts in beperkte mate bijdragen tot de productiecapaciteit voor schone energie en aan grensoverschrijdende interconnecties

- 57** Wij hebben onderzocht in hoeverre de acties die in het kader van het REPowerEU-plan zijn genomen om de olie- en gasvoorzieningsbronnen buiten Rusland te diversifiëren, het aandeel van hernieuwbare energiebronnen in de elektriciteitsproductie te vergroten en de grensoverschrijdende interconnecties te versterken, bijdragen tot het bereiken van de doelstelling van het plan om de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen te beëindigen. We controleerden ook of de uitvoering van de door de RRF gefinancierde REPowerEU-maatregelen tijdig plaatsvond, of er een doeltreffend prestatiemonitoringsysteem was en of er enig bewijs was van het behalen van resultaten of effecten.

Ondanks de verminderde afhankelijkheid van de EU van Russische fossiele brandstoffen blijven er uitdagingen bestaan

- 58** Het REPowerEU-plan resulteerde in een verbod via EU-sancties op de invoer van fossiele brandstoffen uit Rusland, met uitzondering van gas in al zijn vormen. Het was echter de bedoeling om de invoer van Russisch gas tegen 2027 geleidelijk stop te zetten. Het plan verwachtte deze doelstelling als volgt te bereiken: “met aanvullende gasdiversificatie en meer hernieuwbare gassen hebben snellere energiebesparing en elektrificatie het potentieel om gezamenlijk ten minste het equivalent van de invoer van 155 miljard m³ Russisch gas op te leveren”²⁷. Dit komt overeen met de hoeveelheid Russisch gas die in 2021 in de EU werd ingevoerd²⁸. Bovendien stond in het plan dat de verminderde vraag naar steenkool het mogelijk zou maken om de invoer van Russische steenkool tegen 2027 volledig te vervangen. Er werd geen aanvullende vermindering van de vraag naar olie voorzien in vergelijking met de Fit for 55-prognoses²⁹.

²⁷ SWD(2022) 230 final, blz. 2, 4 en 10.

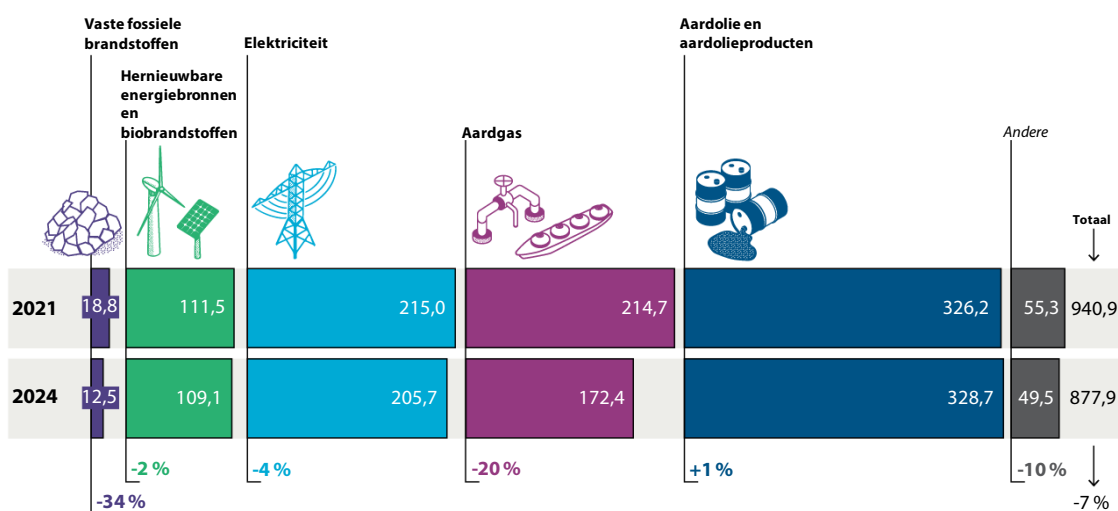
²⁸ Kwartaalverslag over de Europese gasmarkten, blz. 14 en 16, Europese Commissie, 2021.

²⁹ SWD(2022) 230 final, blz. 10.

59 In 2024 bedroeg het eindenergieverbruik in de EU ongeveer 878 miljoen ton olie-equivalent (Mtoe). Dit komt neer op een daling van 63 Mtoe (7 %) ten opzichte van 2021. Twee derde van deze daling was te danken aan een daling van het aardgasverbruik met 20 %, van 215 naar 172 Mtoe. Als gevolg daarvan daalde het aandeel van aardgas in het energieverbruik van de EU met 3,2 procentpunt tot 20 %. Het verbruik van aardolie en aardolieproducten bleef echter stabiel op ongeveer 328 Mtoe van 2021 tot en met 2024. Hun aandeel in het energieverbruik van de EU steeg tot 37,4 % (een stijging van 2,8 procentpunt ten opzichte van 2021) (zie [figuur 9](#)).

Figuur 9 | Eindenergieverbruik in de EU-27 per energievecteur (Mtoe)

miljoen ton olie-equivalent

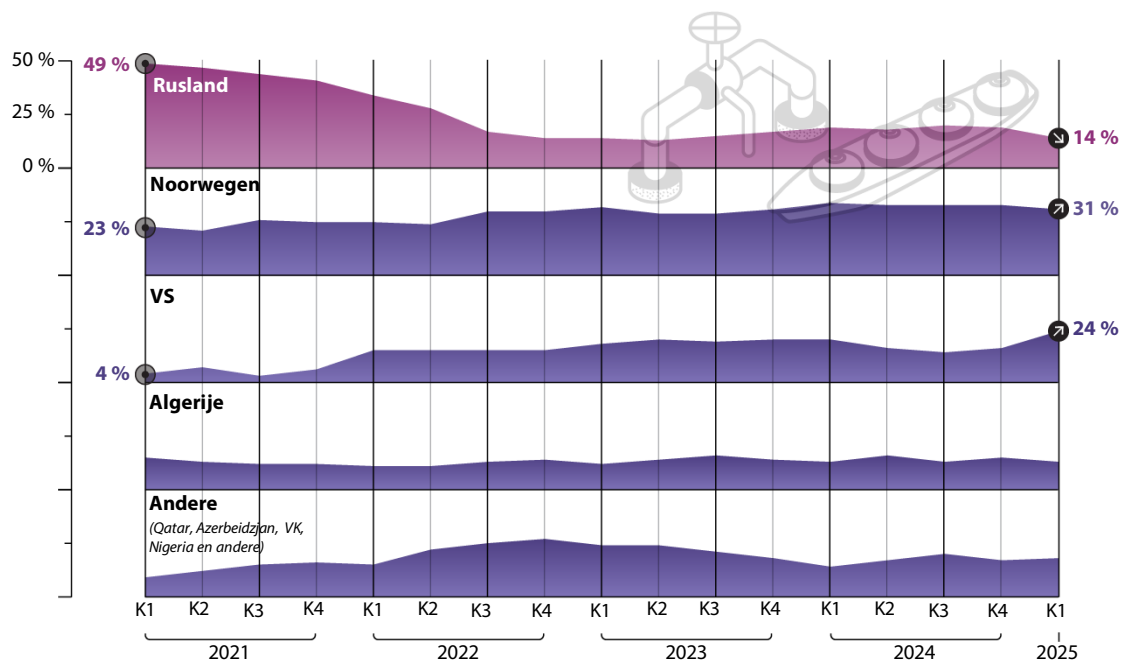
Bron: ERK, op basis van gegevens van Eurostat.

Opmerking: "Andere" verwijst naar geproduceerde gassen, warmte, turf en turfproducten, en niet-hernieuwbaar afval.

60 Volgens de cijfers van de Commissie is de invoer van Russische fossiele brandstoffen sinds 2021 drastisch afgenomen, waardoor de afhankelijkheid van Russische leveringen is verminderd (zie [bijlage VI](#)). In 2024 voerde de EU als geheel 12 miljoen ton Russische olie in, vergeleken met 112,5 miljoen ton in 2021. Russische fossiele brandstoffen worden nog steeds indirect in de EU ingevoerd via derde landen (bijvoorbeeld Turkije, China of India). Er zijn echter geen betrouwbare gegevens over hoeveel Russische olie wordt ingevoerd via deze derde landen of via tankers van de Russische "schaduwvloot". De vooruitgang is minder duidelijk wat betreft de invoer van Russisch gas in de EU. Hoewel de EU gedeeltelijke sancties oplegde aan de invoer van olie en zich richtte op "schaduwvloeten" die de sancties probeerden te omzeilen, legde zij geen sancties op aan de invoer van gas uit Rusland, hetzij als leidinggas of als vloeibaar aardgas (lng). De enige uitzondering is een verbod op het overladen van lng in EU-havens, dat sinds maart 2025 van kracht is en *de facto* alleen geldt voor wederuitvoer naar derde landen.

- 61** In totaal daalde de aardgasinvoer van Rusland aanzienlijk van 153 miljard m³ in 2021 tot 38 miljard m³ in 2024. Maar terwijl sommige lidstaten (zoals Duitsland) hun rechtstreekse invoer van Russisch gas aanzienlijk hebben verminderd, voeren andere lidstaten nog steeds een niet te verwaarlozen hoeveelheid gas in via pijpleidingen. Tegelijkertijd steeg de invoer van lng uit Rusland met 67 %, van 12 miljard m³ in 2021 tot 20 miljard m³ in 2024. Volgens gegevens van de Commissie voerden sommige lidstaten in 2024 zelfs meer Russisch gas in dan in 2021.
- 62** Belangrijk is dat de snelle actie die werd ondernomen na de invoering van het REPowerEU-plan, met name het bijvullen van de gasopslag tot bijna de volledige capaciteit, heeft geholpen om de gasvoorziening in de winter drie jaar op rij veilig te stellen. Het tekort aan gasinvoer uit Rusland werd grotendeels gecompenseerd door de toegenomen invoer uit Noorwegen (+ 5 procentpunt) en de VS (+ 20 procentpunt). Deze laatste was in juli 2025 de op één na grootste gasleverancier van de EU (zie [figuur 10](#)). De huidige ontwikkelingen op de energiemarkten onderstrepen de noodzaak om de diversificatie te versnellen en te voorkomen dat we in de toekomst te afhankelijk worden van één leverancier.

Figuur 10 | Kwartaalaandeel van gasinvoer binnen het totaal, via pijpleiding en lng-invoer gecombineerd

Bron: Kwartaalverslag van de Europese Commissie over de Europese gasmarkten, juli 2025.

- 63** In haar vierde jaarverslag over de RRF³⁰ schreef de Commissie de vermindering van de gasinvoer uit Rusland toe aan *“alle maatregelen die tot dusver in het kader van het REPowerEU-plan zijn genomen”*. Wij zijn van mening dat bij deze conclusie andere factoren over het hoofd worden gezien die ook hebben bijgedragen aan een lager gasverbruik — en dus aan een lagere invoer — en waarvoor geen oorzakelijk verband bestaat met het REPowerEU-plan. Deze omvatten de zachte winters van 2022-2023 en 2023-2024, evenals een lager verbruik door huishoudens en bedrijven als reactie op de hoge energieprijzen. Belangrijker is echter dat uit onze analyse blijkt dat de REPowerEU-maatregelen in de RRF nog geen sleutelrol hebben gespeeld in de algehele vooruitgang (zie paragraaf **31**).
- 64** Op 15 oktober 2024 heeft een groep van tien lidstaten tijdens de Energieraad van de EU de Commissie om meer transparantie verzocht met betrekking tot de invoer van Russisch lng in de EU en de Commissie aangemoedigd strengere rapportageverplichtingen op te leggen³¹. De Commissie ondernam verdere actie en lanceerde in mei 2025 de “Routekaart voor beëindiging van de invoer van Russische energie”, gevolgd door een wetgevingsvoorstel in juni 2025³², dat tot doel had de invoer van Russische fossiele brandstoffen tegen 2027 te beëindigen. De medewetgevers hebben het voorstel op 26 januari 2026 aangenomen, waarna het op 3 februari 2026 in werking is getreden.
- 65** Volgens de nieuwe verordening moeten de lidstaten vanaf 1 maart 2026 bij de Commissie nationale diversificatieplannen indienen met gedetailleerde maatregelen en mijlpalen voor de geleidelijke afschaffing van de directe en indirecte invoer van Russisch gas en Russische olie. De verordening bevat echter geen specifieke bepaling die rechtstreeks sancties oplegt aan lidstaten die het verbod niet naleven. Als gevolg hiervan is handhaving afhankelijk van de standaard EU-inbreukprocedure op grond van artikel 258 VWEU, die uiteindelijk kan leiden tot een verwijzing naar het Europees Hof van Justitie — een proces dat meerdere jaren in beslag kan nemen. Tot slot gaat de verordening niet in op het verzoek van de Energieraad om rapportageverplichtingen met betrekking tot stromen van Russisch lng binnen de EU.

³⁰ COM(2025) 637 final, blz. 61.

³¹ “France calls for greater transparency on EU imports of Russian LNG”, S&P Global, 15 oktober 2024.

“More transparency on Russian gas imports sought by EU countries, document shows”, Reuters, 14 oktober 2024.

³² COM(2025) 828 final.

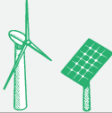
De REPowerEU-maatregelen in de RRF, met duidelijke, gekwantificeerde doelstellingen, zorgen slechts voor een beperkte toename van de productiecapaciteit voor schone energie, voornamelijk zonne-energie.

Kleine bijdrage van REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit aan het streefdoel van 103 GW extra

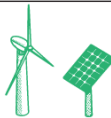
- 66** De door de RRF gefinancierde HEB-maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken zijn voornamelijk bedoeld om bij te dragen aan de verwezenlijking van de ambitieuzere HEB-doelstellingen die in het REPowerEU-plan zijn opgenomen. We hebben beoordeeld in welke mate deze door de RRF gefinancierde maatregelen bijdragen aan de verwezenlijking van de doelstelling om tegen 2030 een extra productiecapaciteit voor hernieuwbare energie van 103 GW te creëren die voortvloeit uit de invoering van het REPowerEU-plan, rekening houdend met de uitsplitsing van dit streefdoel tussen zonne- en windenergieprojecten.
- 67** De Commissie schat dat de REPowerEU-doelstelling om de productiecapaciteit voor hernieuwbare energie met 103 GW te verhogen niet zal worden gehaald via de RRF. Volgens de eigen schattingen van de Commissie zullen de RRF-maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken ten minste 20 GW aan extra hernieuwbare energie opleveren. Dit is minder dan 20 % van het streefdoel in het REPowerEU-plan van 103 GW. We konden de betrouwbaarheid van die schatting echter niet bevestigen.
- 68** Bovendien werd weliswaar niet verwacht dat de RRF de volledige 103 GW aan extra capaciteit voor haar rekening zou nemen, maar heeft de Commissie geen overzicht gegeven van lopende of geplande aanvullende maatregelen buiten de RRF om het streefdoel te halen. Op basis van onze analyse hadden slechts twaalf van de in totaal 45 HEB-maatregelen die waren opgenomen in de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit van alle lidstaten duidelijke en meetbare streefdoelen in MW voor de productie van zonne- en windenergie (zie [figuur 11](#)). Deze twaalf maatregelen zullen naar verwachting 1,6 GW aan capaciteit voor hernieuwbare energie opleveren. Dit is ongeveer 1,6 % van het REPowerEU-streefdoel van 103 GW extra.

69 In deze context erkennen we dat de andere 33 RRF-maatregelen die zijn opgenomen in de REPowerEU-hoofdstukken uiteindelijk kunnen leiden tot meer productiecapaciteit voor energie. Door de manier waarop de lidstaten de kwantitatieve streefdoelen hebben gedefinieerd, is het echter onmogelijk om een robuuste algemene schatting te geven. De mijlpalen en streefdoelen van deze 33 door de RRF gefinancierde maatregelen hebben betrekking op de uitgaven of het aantal contracten, maar maken geen melding van outputs of resultaten, gemeten in termen van extra HEB-capaciteit of extra netcapaciteit in MW of GW.

Figuur 11 | Lijst van door de RRF gefinancierde HEB-maatregelen met kwantificeerbare streefdoelen voor HEB (zon en wind) in REPowerEU-hoofdstukken

	Referentie van de maatregel	Beschrijving	Streefdoel (MW)	Type HEB
 RO	RO-C[C16]-I[I2.0]	Nieuwe capaciteit voor elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare bronnen	 950,0	
	RO-C[C16]-I[I6.0]	Proefproject voor de installatie van 20 MW aan drijvende zonnepanelen op irrigatiekanalen	 20,0	
 LT	LT-C[C8]-R[H-1-3-.H-1-3-]	De opwekkingscapaciteit uit HEB verhogen	 135,0	
	LT-C[C8]-R[H-1-3-.H-1-3-]	De opwekkingscapaciteit uit HEB verhogen	 120,0	
 CZ	CZ-C[C7.1]-I[I2]	Opgeschaalde maatregel: ontwikkeling van nieuwe fotovoltaïsche energiebronnen	 224,7	
 LU	LU-C[4A]-I-[3]	Bouw van fotovoltaïsche energieopwekkingseenheden in bedrijfspanden	 53,6	
	LU-C[4A]-I-[3]	Bouw van fotovoltaïsche energieopwekkingseenheden in bedrijfspanden	 25,0	
 PT	PT-C[C21]-I[i02]	Opgeschaalde maatregel: energie-efficiëntie in woongebouwen	 10,0	
	PT-C[C21]-I[i11-RAM]	Stimuleringsregeling voor de productie en opslag van energie uit hernieuwbare bronnen op Madeira en Porto Santo	 7,0	
	PT-C[C21]-I[i11-RAM]	Stimuleringsregeling voor de productie en opslag van energie uit hernieuwbare bronnen op Madeira en Porto Santo	 5,3	
	PT-C[C21]-I[i04-RAM]	Energie-efficiëntie in openbare gebouwen op Madeira	 1,3	
 SI	SI-C[C17]-I[I8]	Energie-efficiënte herstructurering van stadsverwarmingssystemen met gebruikmaking van hernieuwbare bronnen (opgeschaald)	 23,0	

Totaal:

1 574,9
(≈ 1,6 GW)

Bron: ERK, op basis van Fenix-bestanden (januari 2025).

- 70** Financiële instrumenten vertegenwoordigen ongeveer 45 % van de totale middelen die zijn toegewezen aan de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit (zie [bijlage VII](#)). Over het algemeen geldt voor dit soort door de RRF gefinancierde maatregelen dat het einddoel (dat, als het wordt bereikt, leidt tot uitbetaling van het volledige vastgelegde bedrag) de ondertekening van financieringsovereenkomsten vereist, maar niet de voltooiing van de onderliggende projecten. Voor deze maatregelen is het op basis van de monitoring van de Commissie niet alleen onduidelijk hoeveel extra productiecapaciteit er zal worden gecreëerd, maar ook wanneer deze capaciteit beschikbaar zal zijn.
- 71** Bovendien hebben we in onze steekproef vier gevallen vastgesteld (één in België en drie in Italië) waarin een door de RRF gefinancierde REPowerEU-maatregel slechts een integraal onderdeel vormt van een groter project. De resterende modules of onderdelen buiten de RRF moeten worden voltooid voordat het project operationeel kan worden. De voltooiing is echter gepland voor lang na de levensduur van de RRF. Alleen monitoring van de door de RRF gefinancierde REPowerEU-maatregel geeft een onvolledig beeld van de reikwijdte van het project en de feitelijke resultaten (zie het voorbeeld in [kader 4](#)).

Kader 4

Project volledig af te ronden na de RRF-uitvoeringsperiode — België

Met een budget van 100 miljoen EUR (13,8 % van het REPowerEU-hoofdstuk van België) medefinanciert deze maatregel de bouw van de fundering voor een kunstmatig eiland op 45 km van de Belgische kust bij Oostende, met een totale geschatte kostprijs van 1,1 miljard EUR. Het doel is:

- de elektriciteit van drie geplande offshore-windmolenparken (in totaal 3,5 GW) in de Prinses Elisabeth-zone opvangen en omzetten voor transmissie naar het onshore-netwerk; en
- dienen als een toekomstig knooppunt voor interconnectoren met landen als het Verenigd Koninkrijk en Denemarken.

Volledige exploitatie hangt af van de voltooiing van de drie windparken en de aansluiting ervan op het energie-eiland, evenals de aansluiting van het eiland op het onshore-netwerk. Hoewel de funderingen van het eiland tegen het einde van de RRF-periode klaar zouden moeten zijn, vallen de latere fasen buiten het bereik van de door de RRF gefinancierde maatregel en heeft de voltooiing van de drie windparken aanzienlijke vertraging. De geïnstalleerde capaciteit die zal worden bereikt door de voltooiing van de RRF-maatregel zelf zal nul zijn.

- 72** Gezien het bovenstaande kunnen de door de RRF gefinancierde maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken slechts een kleine bijdrage leveren aan de doelstelling om voor 103 GW extra productiecapaciteit voor hernieuwbare energie te zorgen.

Bij door de RRF gefinancierde maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken gaat de voorkeur uit naar productie van zonne-energie boven windenergie

- 73** In het REPowerEU-plan werd ook een specifiek evenwicht van de extra productiecapaciteit voor hernieuwbare energie tussen windenergie (41 GW) en zonne-energie (62 GW) geraamd³³. Uit onze analyse bleek echter dat de meeste door de RRF gefinancierde HEB-maatregelen in REPowerEU-hoofdstukken de voorkeur geven aan zonne-energie. Dit komt vooral omdat zonne-energie gemakkelijk kan worden ingezet en dus past binnen het tijdschema van de RRF. Ter vergelijking: windenergieprojecten hebben een langere doorlooptijd nodig en zijn complexer, waardoor ze duidelijk ondervertegenwoordigd zijn in de REPowerEU-hoofdstukken van de RRF, wat leidt tot een onevenwichtige verdeling tussen de extra geïnstalleerde opwekkingscapaciteit voor zonne- en windenergie in het kader van het REPowerEU-plan (zie het voorbeeld in [kader 5](#)).

Kader 5

De uitvoering van een door de RRF gefinancierde maatregel ondersteunt voornamelijk de installatie van zonne-energie in plaats van windenergie — Roemenië

Een door de RRF gefinancierde maatregel in het Roemeense REPowerEU-hoofdstuk was gericht op het creëren van nieuwe capaciteit voor elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare bronnen. Hoewel de maatregel zowel zonne- als windenergie-installaties toestond, was de overgrote meerderheid van met succes afgeronde of lopende projecten gericht op zonne-energie, goed voor 90 % van de geïnstalleerde capaciteit (in MW).

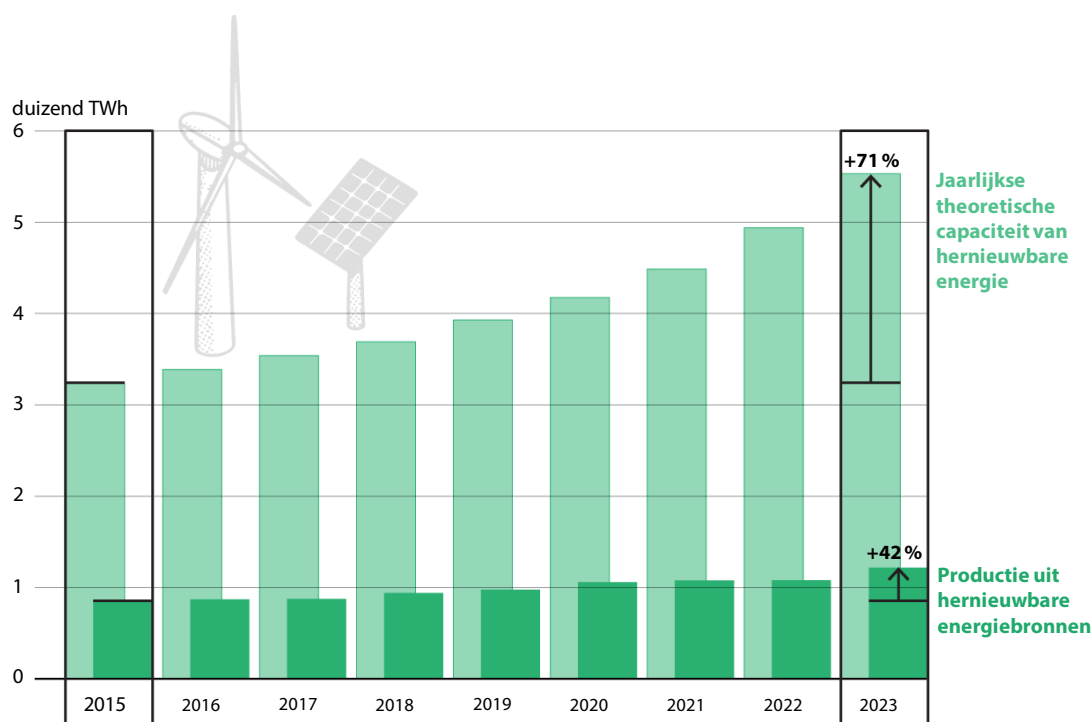
In juni 2025 waren er nog geen windenergieprojecten voltooid; er liepen er nog vier, goed voor slechts 10 % van de theoretische geïnstalleerde capaciteit van de maatregel. Deze windprojecten hadden te kampen met aanzienlijke vertragingen door beperkingen in de toeleveringsketen en complexe installatievereisten en vergunningsprocedures. Drie van hen lopen momenteel een hoog risico om niet te worden voltooid.

Het meest ambitieuze windproject in het kader van deze maatregel — met een geplande geïnstalleerde capaciteit van 140 MW — is niet opgenomen onder de vier lopende projecten omdat het ten tijde van onze controle al was geannuleerd.

³³ SWD(2022) 230 final.

74 Hoewel de geïnstalleerde capaciteit van hernieuwbare energie de afgelopen tien jaar bijna is verdubbeld, is de feitelijke energie die uit deze bronnen wordt geproduceerd niet in hetzelfde tempo gegroeid. In totaal is de HEB-capaciteit tussen 2015 en 2023 met 71 % toegenomen, terwijl de productie van HEB in dezelfde periode met slechts 42 % is gestegen (zie [figuur 12](#)).

Figuur 12 | Vergelijking tussen de theoretische HEB-capaciteit en de HEB-productie (TWh) van de EU-27

Bron: ERK, op basis van [IRENA RENEWABLE CAPACITY STATISTICS 2025](#) en [IRENA RENEWABLE ENERGY STATISTICS 2025](#).

75 De kloof tussen de capaciteitsgroei en de productiegroei is duidelijk en kan door meerdere factoren worden verklaard, zoals:

- intermitterende werking vanwege de inherente afhankelijkheid van de productie van zonne- en windenergie van het weer, waarbij de opwekking van zonne-energie voorts beperkt is tot bepaalde tijden van de dag;
- netwerk- en infrastructuurbeperkingen als gevolg van transmissiebeperkingen die voortvloeien uit de variabele en gedecentraliseerde aard van hernieuwbare energiebronnen; en
- de omrekeningsfactor (capaciteitsfactor) van zonne-energie is over het algemeen lager dan die van windenergie.

- 76** Dit tekort laat zien dat het simpelweg verhogen van de productiecapaciteit niet genoeg is om de REPowerEU-doelstelling te halen, namelijk het vervangen van energie opgewekt uit fossiele brandstoffen (voornamelijk centrales op gas). Om te voorkomen dat de EU grote hoeveelheden fossiele brandstoffen moet invoeren, is het van essentieel belang om deze kloof te overbruggen.

Door de RRF gefinancierde maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken hebben geleid tot een versnelde uitvoering van sommige projecten

- 77** De REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit omvatten veel investeringen die lidstaten eerder hadden gepland, maar moesten uitstellen vanwege een gebrek aan middelen, in plaats van nieuwe initiatieven. Uit onze analyse van 27 maatregelen bleek dat voor zes daarvan de RRF-financiering had geleid tot versnelde uitvoering (zie de voorbeelden in [kader 6](#) en [kader 7](#)).

Kader 6

Versnelling van energie-investeringen op lange termijn door middel van RRF-maatregelen in REPowerEU-hoofdstukken — België

Richtlijn (EU) 2019/944 stelt een penetratiedoelstelling van 80 % vast voor slimme meters die tegen 2024 moet worden bereikt. Ze bepaalt ook dat de installatie gratis moet zijn voor eindgebruikers, waarbij de kosten worden gedragen door de distributienetbeheerders (DNB's).

Eind 2022 had België slechts een penetratie van 24 % bereikt, vergeleken met een EU-gemiddelde van 54 %.

Het Belgische REPowerEU-hoofdstuk omvatte maatregel I-717, "Optimalisatie van de energiedistributie — Waals Gewest" om de uitrol van slimme meters in Wallonië te versnellen.

Onvoldoende aandacht in de REPowerEU-hoofdstukken van de RRF voor grensoverschrijdende interconnectoren betekent een gemiste kans om de efficiëntie van de interne elektriciteitsmarkt en de integratie ervan te vergroten.

78 In een eerder verslag stelden we vast dat een van de voorwaarden om een efficiënte interne elektriciteitsmarkt en volledige marktintegratie te waarborgen, bestaat uit voldoende grensoverschrijdende interconnectiviteit ter ondersteuning van grensoverschrijdende handel³⁴. Daartoe vereist het rechtskader van de energie-unie van de lidstaten dat zij:

- een interconnectiestreefdoel voor elektriciteit van ten minste 15 % bereiken in 2030³⁵;
- tegen 2025 een minimum interconnectiecapaciteitsmarge van 70 % beschikbaar maken voor handel³⁶.

In ons [Speciaal verslag 03/2023](#) over de energie-unie stelden we vast dat de vooruitgang in de richting van deze streefdoelen in verschillende lidstaten onvoldoende was.

79 Het REPowerEU-plan van de Commissie had tot doel “reeds lang lopende projecten uit te voeren, met bijzondere aandacht voor grensoverschrijdende verbindingen om een geïntegreerde energiemarkt tot stand te brengen”³⁷. In de elektriciteitsverordening wordt een interconnector gedefinieerd als een “transmissieleiding die een grens tussen lidstaten overschrijdt of overspant en de nationale transmissiesystemen van de lidstaten onderling koppelt”³⁸. In de gewijzigde RRF-verordening met REPowerEU, zoals aangenomen door de medewetgevers, wordt echter een bredere definitie toegepast: de verordening vereist dat lidstaten ten minste 30 % van de voor REPowerEU-hoofdstukken geraamde kosten toewijzen aan maatregelen met een grensoverschrijdende of meerlandendimensie of een grensoverschrijdend of meerlandeneffect. In de praktijk leidt dit niet per se tot meer nadruk op interconnectoren.

³⁴ [Speciaal verslag 03/2023 van de ERK](#), paragraaf 43.

³⁵ Artikel 4, punt d), 1), van [Verordening \(EU\) 2018/1999](#).

³⁶ Artikel 16 van [Verordening \(EU\) 2019/943](#) herschikking Elektriciteitsverordening, en artikel 4, punt d), 3), van [Verordening \(EU\) 2018/1999](#).

³⁷ [COM\(2022\) 230 final](#), blz. 12.

³⁸ Artikel 2, lid 1, van [Verordening \(EU\) 2019/943](#).

- 80** Zoals we opmerkten in onze [Analyse 01/2025](#), zijn echte grensoverschrijdende interconnectieprojecten complex en vereisen ze een implementatietijd die veel langer is dan de levensduur van de RRF. Deze projecten vallen meestal onder het beleid voor trans-Europese energienetwerken (TEN-E) en worden gefinancierd door de Connecting Europe Facility for Energy (CEF-E). Aangezien de REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit zijn goedgekeurd vanaf eind 2023, lijkt de opname van dit type project nauwelijks mogelijk.
- 81** In het vierde jaarverslag van de Commissie over de RRF wordt vermeld dat in de REPowerEU-hoofdstukken kritieke knelpunten in de energiesystemen worden aangepakt, zoals het gebrek aan grensoverschrijdende interconnecties, door te investeren in nieuwe grensoverschrijdende elektriciteitsinterconnectoren³⁹. Uit onze analyse bleek echter dat acht van de tien lidstaten die in 2023 sub-LSA's ontvingen waarin werd opgeroepen tot de ontwikkeling van grensoverschrijdende interconnectoren, dit type maatregel niet hadden opgenomen in hun REPowerEU-hoofdstukken. In totaal hebben we slechts drie door de RRF gefinancierde maatregelen voor grensoverschrijdende interconnectoren geïdentificeerd. Twee van deze maatregelen vonden plaats in Italië, en één ervan werd later ingetrokken (zie [bijlage IX](#)). Het resterende Italiaanse project is goed voor 2,3 % van de geraamde kosten van het REPowerEU-hoofdstuk van dat land in de RRF. De andere maatregel vond plaats in Letland en is goed voor 45 % van het REPowerEU-hoofdstuk van het land (zie [kader 7](#)).

Kader 7

Grensoverschrijdende investeringen in interconnectoren — Letland

Het Letse REPowerEU-hoofdstuk in de herstel- en veerkrachtfaciliteit bevat maatregel 7.2.i, “Veiligheid en stabiliteit van de energievoorziening en synchronisatie met het netwerk van de Unie”. Het heeft bijgedragen aan de financiering van een batterij-energieopslagsysteem van 60 MW in Rēzekne ter ondersteuning van de desynchronisatie van de Baltische landen van het Russische elektriciteitsnet.

Dit grensoverschrijdende project werd in 2009 gelanceerd door Letland, Litouwen, Estland en Polen. Dit meerjarige infrastructuurproject vertegenwoordigde een totale investering van 1,6 miljard EUR, waaronder 1,23 miljard EUR aan subsidies van de CEF. Het was echter grotendeels voltooid voordat het REPowerEU-plan in 2022 werd aangenomen. De RRF financiert slechts één subonderdeel uit het Letse REPowerEU-hoofdstuk, ter waarde van 60 miljoen EUR.

³⁹ [COM\(2025\) 637 final](#), blz. 64.

- 82** We stelden ook vast dat door de ruime definitie van het grensoverschrijdende of meerlandencriterium in de RRF-verordening de lidstaten 76 % van hun REPowerEU-maatregelen in de RRF konden classificeren als maatregelen die voldoen aan de grensoverschrijdende of meerlandenvereiste, waarmee het in de gewijzigde RRF-verordening vastgestelde streefdoel van 30 % ruimschoots werd overschreden. Bij het beoordelen van de maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken constateerden we echter dat maatregelen zoals het installeren van een zonnepaneel in het midden van het land, of het verbeteren van de energie-efficiëntie van gebouwen, werden beschouwd als maatregelen met een grensoverschrijdend effect, omdat ze het totale energieverbruik van de EU verminderden. Naar onze mening dragen dergelijke maatregelen weliswaar bij aan het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, maar missen ze een direct grensoverschrijdend element en dragen ze niet bij aan het creëren van de nodige interconnectiviteit ter ondersteuning van grensoverschrijdende handel.

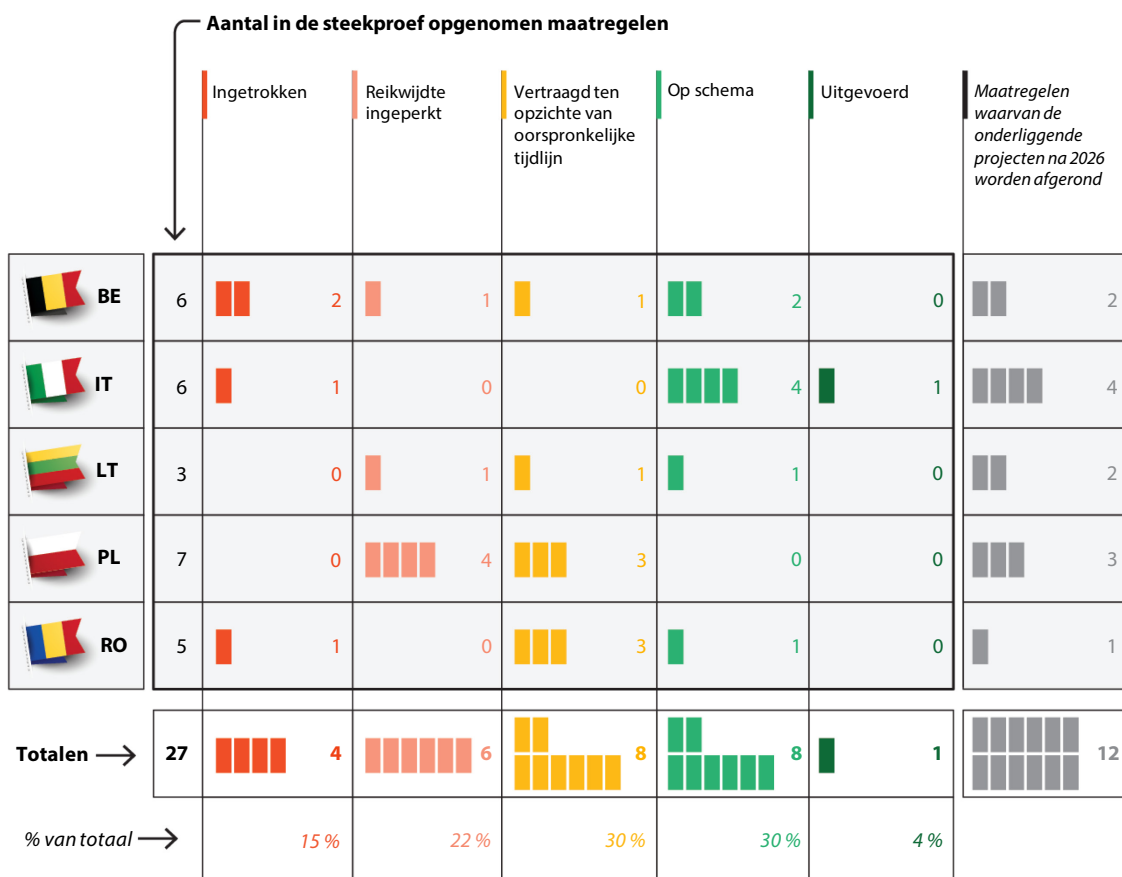
Vertragingen bij door de RRF gefinancierde maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken komen regelmatig voor, en de empirische onderbouwing voor de beoordeling van de resultaten van het REPowerEU-plan is zwak

- 83** We hebben beoordeeld of de uitvoering van een steekproef van 27 door de RRF gefinancierde maatregelen in REPowerEU-hoofdstukken in vijf lidstaten tijdig was. De steekproef vertegenwoordigt 10 % van het totale aantal REPowerEU-maatregelen en 44 % van de totale geschatte kosten (65 miljard EUR). We onderzochten ook of de resultaten van de afgeronde, door de RRF gefinancierde maatregelen in onze steekproef bijdroegen aan de verwezenlijking van de doelstellingen van het REPowerEU-plan en of het RRF-prestatiekader op betrouwbare wijze de bijdrage van de door de RRF gefinancierde maatregelen in REPowerEU-hoofdstukken aan deze doelstellingen kan traceren.

Bijna twee derde van de door ons onderzochte maatregelen had te kampen met vertragingen en bij een te groot aantal van hun definitieve mijlpalen en streefdoelen werd geen rekening gehouden met de voltooiing van onderliggende projecten

- 84** We stelden vast dat bij 18 van de 27 maatregelen in onze steekproef (66 %) vertragingen optraden. In zes gevallen (22 %) maakten deze vertragingen aanpassingen van de reikwijdte noodzakelijk, en nog eens vier maatregelen (15 %) werden ingetrokken in de definitieve herzieningen van de RRP's. Dit brengt het risico met zich mee dat de absorptie van de middelen in gevaar komt of dat het ambitieniveau van het plan wordt verlaagd als de geraamde kosten, en dus de toegewezen bedragen, niet dienovereenkomstig worden aangepast (zie [tabel 4](#) voor een uitsplitsing per lidstaat en [bijlage IX](#) voor nadere bijzonderheden over elke door de RRF gefinancierde maatregel).

Tabel 4 | Stand van uitvoering van door de RRF gefinancierde maatregelen in onze steekproef

Bron: ERK, op basis van gegevens van de Commissie.

- 85** Bovendien wordt voor 12 van de 23 door de RRF gefinancierde maatregelen in onze steekproef die een deel blijven van de herziene RRP's (52 %), verwacht dat de onderliggende projecten pas na afloop van de RRF zullen worden afgerond. Zo zullen de meeste maatregelen die ten grondslag liggen aan drie financiële instrumenten in Polen en Litouwen (met een totale geraamde kostprijs van 21,6 miljard EUR) naar verwachting ruim na het einde van de uitvoeringsperiode van de RRF (31 augustus 2026) worden voltooid, en in bepaalde gevallen zelfs na het tijdschema tot 2030 van het REPowerEU-plan (zie [bijlage IX](#)). Alleen monitoring van de door de RRF gefinancierde REPowerEU-maatregel geeft een onvolledig beeld van de reikwijdte van het project en de feitelijke resultaten.
- 86** We stelden ook vast dat in de halfjaarlijkse voortgangsverslagen van oktober 2024 en april 2025 over de RRF-maatregelen⁴⁰ de vertragingen niet duidelijk werden aangegeven en dat de doorwerking van vertraagde tussentijdse mijlpalen en streefdoelen niet altijd naar behoren werd bekendgemaakt. In andere gevallen stelden we vast dat de autoriteiten van de lidstaten zich bewust waren van een grote kans op vertraging, maar dit niet aangaven in hun halfjaarlijkse voortgangsrapporten aan de Commissie.

Beperkte vooruitgang bij de uitvoering van een derde van voor REPowerEU relevante sub-LSA's

- 87** Zoals bepaald in het kader van het [Europees Semester](#)⁴¹ houdt de Commissie bij haar beoordeling van de uitvoering van LSA's rekening met het economisch, begrotings- en sociaal beleid en gaat zij dus verder dan de RRF-maatregelen.
- 88** Daarom hebben we, naast de analyse van het ontwerp van de maatregelen in de paragrafen [47-55](#), voor REPowerEU-gerelateerde sub-LSA's de voortgang in de uitvoeringsstatus tussen 2023 en 2025 geanalyseerd, op basis van de beoordeling van de Commissie.
- 89** In het algemeen blijkt uit onze analyse dat er de afgelopen twee jaar beperkte vooruitgang is geboekt bij de uitvoering van REPowerEU-gerelateerde sub-LSA's. Volgens de beoordeling van de Commissie was in 14 % van de sub-LSA's tegen 2025 aanzienlijke vooruitgang geboekt of waren ze volledig uitgevoerd. In ongeveer 55 % van de sub-LSA's was enige vooruitgang geboekt met de uitvoering, terwijl in de resterende 31 % slechts beperkte vooruitgang was geboekt (zie link 3) naar de beoordeling door de ERK van de mate waarin elke REPowerEU-gerelateerde sub-LSA voor 2023 was aangepakt in [bijlage IV](#)).

⁴⁰ Artikel 27 van [Verordening 2021/241](#).

⁴¹ Overwegingen 10 en 12 en artikel 16 van [Verordening \(EU\) 2024/1263](#).

90 We hebben ook nota genomen van de twee onderstaande punten:

- Het gebrek aan vooruitgang in de vereenvoudiging van de vergunningsprocedures is vooral te wijten aan vertragingen en gedeeltelijke uitvoering. Vier lidstaten⁴² kampen met grote vertragingen bij de uitvoering en vijf⁴³ bieden slechts een gedeeltelijke dekking, waardoor ze slechts een marginale bijdrage leveren aan de vooruitgang bij het uitvoeren van de overeenkomstige LSA's. Van de twee lidstaten die hun REPowerEU-hoofdstuk niet hebben gebruikt om hervormingen op te nemen die de vergunningsprocedures vereenvoudigen, stroomlijnt de ene de administratieve procedures binnen de RRF maar buiten het REPowerEU-hoofdstuk, terwijl de andere deze hervorming heeft opgenomen in zijn NECP maar niet in zijn RRP. Voorlopig is de vooruitgang in beide gevallen beperkt.
- Slechts twee lidstaten (Letland en Italië) hadden door de RRF gefinancierde maatregelen met betrekking tot grensoverschrijdende interconnecties opgenomen in hun REPowerEU-hoofdstuk (zie ook paragraaf 81). Alleen Letland werd beoordeeld als land dat aanzienlijke vooruitgang heeft geboekt bij de uitvoering van deze LSA. Vier van de overige acht lidstaten die een LSA kregen over grensoverschrijdende elektriciteitsinterconnectie (Cyprus, Griekenland, Portugal en Spanje) hebben onvoldoende bewijs geleverd dat de vereiste projecten onafhankelijk van de REPowerEU-hoofdstukken worden uitgevoerd. Hun vooruitgang bij de uitvoering van de sub-LSA blijft beperkt.

⁴² Polen, Portugal, Slowakije en Tsjechië.

⁴³ Duitsland, Hongarije, Malta, Nederland en Oostenrijk.

De bewijsbasis van de Commissie voor de beoordeling van de resultaten van het REPowerEU-plan is zwak

- 91** De verordening tot wijziging van REPowerEU heeft de gemeenschappelijke indicatoren voor de RRF niet gewijzigd. Slechts één van de 14 bestaande gemeenschappelijke indicatoren is van toepassing op de gebieden binnen de reikwijdte van onze controle, namelijk het registreren van extra HEB-capaciteit (gemeenschappelijke indicator 2, “*Geïnstalleerde extra capaciteit voor hernieuwbare energie*”). Er is echter geen verplichting om afzonderlijk te rapporteren over wat overeenkomt met het oorspronkelijke streefdoel en wat met het aanvullende streefdoel in verband met de invoering van het REPowerEU-plan. Andere belangrijke aspecten, met name de doelstellingen om de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen te verminderen en de grensoverschrijdende interconnectiecapaciteit te vergroten, komen in geen enkele gemeenschappelijke indicator van de RRF aan bod. Tegelijkertijd maken de mijlpalen en streefdoelen van de door de RRF gefinancierde maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken het niet altijd mogelijk om de kwantitatieve resultaten of effecten te beoordelen (zie de paragrafen [68](#) en [69](#)), zoals eerder aangegeven in ons [Speciaal verslag 26/2023](#). Buiten de RRF zijn de lidstaten niet verplicht om gegevens te verzamelen over de resultaten en effecten van de acties in het kader van het REPowerEU-plan en deze te rapporteren aan de Commissie.
- 92** Deze suboptimale situatie zal in de periode na 2027 blijven bestaan, zoals blijkt uit onze analyse van de 25 prestatie-indicatoren van REPowerEU die de Commissie heeft voorgesteld in haar wetgevingsvoorstel voor een prestatiekader voor het volgende MFK (zie [bijlage VIII](#)).

- 93** In het algemeen zijn wij daarom van mening dat de bewijsbasis van de Commissie voor het beoordelen van de resultaten van het REPowerEU-plan zwak is, en dat het onduidelijk blijft hoe de Commissie van plan is te beoordelen welke verminderingen van de invoer van Russische fossiele brandstoffen en vooruitgang met betrekking tot andere specifieke doelstellingen van REPowerEU (bv. HEB-capaciteit of interconnectoren) kunnen worden toegeschreven aan acties van lidstaten in het kader van het REPowerEU-plan of aan andere acties of maatregelen die dateren van vóór of geen verband houden met het REPowerEU-plan.

Dit verslag werd door kamer IV, onder leiding van de heer Petri Sarvamaa, lid van de Rekenkamer, vastgesteld te Luxemburg op haar vergadering van 24 juni 2026.

Voor de Rekenkamer

Tony Murphy
President

Bijlagen

Bijlage I — Over de controle

01 Het REPowerEU-plan omvat een breed scala aan investeringen en hervormingen met als algemeen doel:

- de energiebronnen te diversifiëren (voornamelijk om de invoer van fossiele brandstoffen uit Rusland te verminderen);
- de transitie naar schone energie te bespoedigen (door de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen (HEB) te verhogen);
- energie te besparen;
- Europese interconnectie- en infrastructuurbehoeften aan te pakken; en
- de paraatheid te vergroten (het preventief versterken van het vermogen van de EU om ernstige verstoringen van de aardgasvoorziening op te vangen).

Reikwijdte en aanpak van de controle

02 Wij hebben onze controlewerkzaamheden gericht op die onderdelen en maatregelen van het REPowerEU-plan die betrekking hebben op drie specifieke doelstellingen:

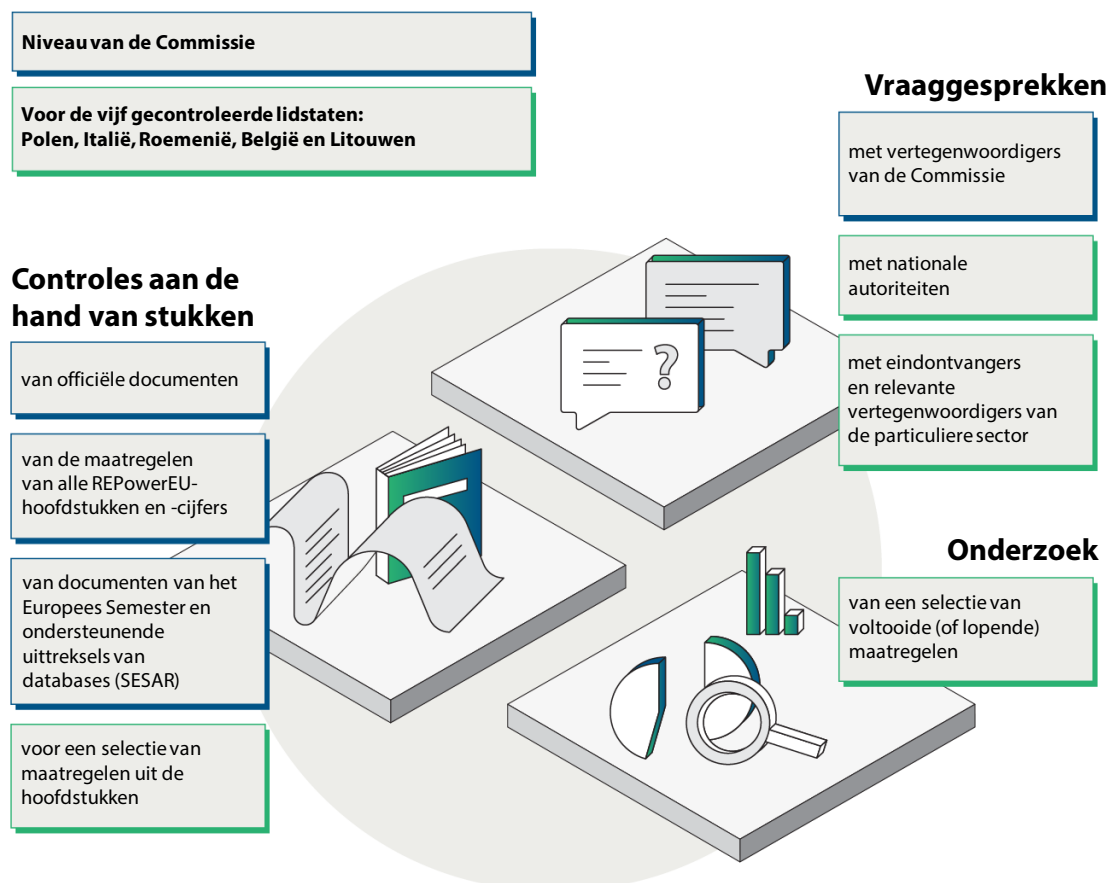
- het diversifiëren van de olie- en gasvoorzieningen buiten Rusland;
- het versnellen van de transitie naar schone energie door de productiecapaciteit van hernieuwbare energie te verhogen;
- het versterken van de grensoverschrijdende energie-interconnectiviteit.

03 Onze belangrijkste controlevraag luidde: “Wordt het REPowerEU-plan doeltreffend uitgevoerd om de aanvoer van fossiele brandstoffen te diversifiëren en weg te leiden van Rusland en de schone transitie te bespoedigen?”

Wij hebben met name onderzocht:

- of de uitvoering van het plan goed aansluit bij het governancekader van de EU voor de energie-unie en klimaatactie;
- hoe de acties ter uitvoering van het plan zijn gefinancierd, en of de REPowerEU-maatregelen in de RRF-hoofdstukken betrekking hebben op de relevante landspecifieke subaanbevelingen (sub-LSA's) van 2022 en 2023;
- hoe goed de acties ter uitvoering van het plan hebben bijgedragen aan de REPowerEU-doelstellingen.

Figuur 13 | Hoe hebben we de controle aangepakt?

Bron: ERK.

04 Onze controlewerkzaamheden bestonden uit de volgende hoofdonderdelen:

- 1) Voor alle 27 lidstaten controleerden we hoe goed hun definitieve NECP's correleerden met het REPowerEU-plan en de REPowerEU-hoofdstukken in de RRF, hoe hun bijdragen aan de HEB-streefdoelen evolueerden van de oorspronkelijke naar de herziene versie van de NECP's, en hoe goed de maatregelen in de REPowerEU-hoofdstukken in de RRF gericht waren op de LSA's voor 2022 en 2023 voor het bereiken van de REPowerEU-doelstellingen.
- 2) We hebben ook de herziene NECP's voor 2024 van elf lidstaten (België, Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Kroatië, Letland, Litouwen, Roemenië, Slowakije en Spanje) bekeken om vast te stellen of er nieuwe of verbeterde maatregelen waren op de door onze controle bestreken gebieden. De totale geschatte kosten van de maatregelen die zijn opgenomen in de REPowerEU-hoofdstukken van deze elf lidstaten bedragen 34,9 miljard EUR, een bedrag dat overeenkomt met 54 % van de totale RRF-financiering die is toegewezen aan de REPowerEU-hoofdstukken van de 27 lidstaten.
- 3) Tot slot hebben we bezoeken gebracht aan vijf lidstaten: België, Italië, Litouwen, Polen en Roemenië, die samen goed zijn voor ongeveer 60 % van de totale geraamde kosten van investeringen en hervormingen in de REPowerEU-hoofdstukken van de RRF. Voor deze landen namen we een steekproef van 27 investeringen en hervormingen om te controleren of ze op schema lagen en de verwachte resultaten opleverden, aan de hand van de mijlpalen en streefdoelen die in de REPowerEU-hoofdstukken en andere documenten worden beschreven. Waar nodig hebben we ook gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de overheidsinstanties of entiteiten uit de particuliere sector die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van deze maatregelen.

05 We begonnen ons veldwerk in oktober 2024 en beëindigden het in december 2025. Wij hebben de uitvoering van het REPowerEU-plan van mei 2022 tot en met december 2025 beoordeeld.

06 Deze controle heeft geen betrekking op acties die zijn ondernomen om de energie-efficiëntie te verbeteren en energie te besparen; deze zijn het onderwerp van een andere lopende ERK-controle.

07 Onze [controlemethode](#) is in overeenstemming met de internationale standaarden voor accountantscontrole van de [Internationale Organisatie van Hoge Controle-instanties \(INTOSAI\)](#).

Bijlage II — Geraamde kosten van goedgekeurde REPowerEU-hoofdstukken in de herstel- en veerkrachtfaciliteit (EU-27, in EUR, oktober 2025)

Lidstaat	Subsidies	Leningen	Totaal toegewezen	Aandeel in het TOTAAL
Oostenrijk	210 304 520		210 304 520	0,3 %
België	515 623 658	195 000 000	710 623 658	1,1 %
Bulgarije	498 208 098		498 208 098	0,8 %
Kroatië	276 228 416	2 649 421 679	2 925 650 095	4,5 %
Cyprus	104 580 000		104 580 000	0,2 %
Tsjechië	735 462 052		735 462 052	1,1 %
Denemarken	302 533 137		302 533 137	0,5 %
Estland	90 040 000		90 040 000	0,1 %
Finland	127 090 000		127 090 000	0,2 %
Frankrijk	2 826 330 141		2 826 330 141	4,3 %
Duitsland	2 444 838 528		2 444 838 528	3,7 %
Griekenland	901 942 312		901 942 312	1,4 %
Hongarije	705 417 490	3 897 455 211	4 602 872 701	7,1 %
Ierland	240 000 000		240 000 000	0,4 %
Italië	2 756 950 000	8 421 000 000	11 177 950 000	17,1 %
Letland	134 743 378		134 743 378	0,2 %
Litouwen	214 415 242	549 130 737	763 545 979	1,2 %
Luxemburg	177 328 000		177 328 000	0,3 %
Malta	69 900 000		69 900 000	0,1 %
Nederland	792 861 550		792 861 550	1,2 %

Polen	2 755 862 361	21 949 648 026	24 705 510 387	37,8 %
Portugal	950 643 356		950 643 356	1,5 %
Roemenië	1 440 391 220	577 082 830	2 017 474 050	3,1 %
Slowakije	441 323 351		441 323 351	0,7 %
Slovenië	122 170 000		122 170 000	0,2 %
Spanje	5 216 693 413	1 700 000 000	6 916 693 413	10,6 %
Zweden	282 469 136		282 469 136	0,4 %
TOTAAL	25 334 349 359	39 938 738 483	65 273 087 842	100,0 %

Opmerking: De REPowerEU-maatregelen in de lidstaten in onze controlesteekproef (groen gemarkeerd) hebben totale geschatte kosten van 39 miljard EUR, ongeveer 60 % van de RRF-toewijzing voor REPowerEU-hoofdstukken.

Bron: ERK, op basis van Fenix-bestanden (oktober 2025).

Bijlage III — Belangrijkste wetgevingsbesluiten en -initiatieven om de energie-unie tot stand te brengen en de klimaatverandering aan te pakken

Jaar	Wetgeving / initiatief	Belangrijkste kenmerken / doelstellingen
2009	Klimaat- en energiepakket	streefdoelen 2020; herziening ETS-richtlijn; Beschikking verdeling van de inspanningen
2013	EU-aanpassingsstrategie	Eerste EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering
2018	Verordening (EU) 2018/1999 inzake governance	Kader voor NECP's; monitoring- en rapportageverplichtingen
2019	Mededeling Europese Green Deal	Visie voor een klimaatneutrale EU in 2050
	Pakket "Schone energie voor alle Europeanen"	Acht wetten; NECP-vereiste; decarbonisatiemaatregelen
2021	Europese klimaatwet (EU 2021/1119)	Wettelijk bindende neutraliteit tegen 2050; 55 % vermindering van de broeikasgasemissies tegen 2030
	Fit for 55-pakket	Wetgevingsvoorstellen om de streefdoelen voor 2030 te halen; herzieningen van de richtlijn hernieuwbare energie en de energie-efficiëntierichtlijn
	Bijgewerkte EU-aanpassingsstrategie	Versterkte aanpassingsmaatregelen
2022	REPowerEU-plan	Afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen verminderen; hogere streefdoelen voor hernieuwbare energie en efficiëntie
2023	Richtlijn (EU) 2023/2413.	Gewijzigde Richtlijn (EU) 2018/2001 door verhoging van het streefdoel voor hernieuwbare energie tot 42,5 % in 2030 (indicatieve verhoging van +2,5 procentpunt)
	Aanbevelingen van de Commissie over NECP's	Richtlijnen voor geactualiseerde nationale plannen onder de Europese klimaatwet
2024	Proces voor klimaatdoelstelling 2040	Effectbeoordeling en raadpleging voor streefdoel van vermindering van de broeikasgasemissies van 90 %
2025	Voorstel tot wijziging van de Europese klimaatwet	Formeel voorstel voor streefdoel 2040 (vermindering van de broeikasgasemissies van 90 %) ingediend bij het Parlement en de Raad

Bijlage IV — Links naar bijkomende technische informatie

De volgende aanvullende documenten zijn beschikbaar op het opendataplatform van de Europese Rekenkamer.

- 1) [ERK-vergelijking van NECP-uitvoeringsmaatregelen \(2024 tegenover 2019\).](#)
- 2) [ERK-vergelijking van NECP-doelstellingen en -streefdoelen \(2024 tegenover 2019\).](#)
- 3) [ERK-beoordeling van de mate waarin elke REPowerEU-gerelateerde sub-LSA voor 2023 is aangepakt.](#)

Bijlage V — NECP-investeringen zoals gerapporteerd in de tweejaarlijkse voortgangsverslagen van de lidstaten van 2025 en in de REPowerEU-hoofdstukken in de RRF

Lidstaat	Status	Gegevens in bijlage XIII	Particuliere investeringen tot 2023 (EUR)	Overheidsinvesteringen tot 2023 (EUR)	Verwachte investeringen vanaf 2024 — particulier, publiek en EU (EUR)	REPowerEU-hoofdstuk (EUR)
Duitsland	Openbaar gemaakt	JA	116 891 539 341	80 798 584 034	360 034 091 441	2 444 838 075
Nederland	Openbaar gemaakt	JA	9 050 166 674	10 295 469 355	18 241 327 542	735 000 000
Slowakije	Openbaar gemaakt	JA	2 329 062 915	1 048 321 360	57 717 188 851	401 050 000
Frankrijk	Openbaar gemaakt	JA	1 192 082 000	17 802 600 000	1 230 000 000	2 826 330 141

Lidstaat	Status	Gegevens in bijlage XIII	Particuliere investeringen tot 2023 (EUR)	Overheidsinvesteringen tot 2023 (EUR)	Verwachte investeringen vanaf 2024 — particulier, publiek en EU (EUR)	REPowerEU-hoofdstuk (EUR)
Litouwen	Openbaar gemaakt	JA	840 881 176	1 607 578 509	8 931 625 487	747 560 379
Slovenië	Openbaar gemaakt	JA	779 612 903	566 554 700	-	122 170 000
Polen	Openbaar gemaakt	JA	514 990 754	4 452 892 380	32 433 823 836	24 477 415 877
Cyprus	Openbaar gemaakt	JA	175 265 199	126 335 164	5 866 745 663	140 580 000
Hongarije	Openbaar gemaakt	JA	132 599 414	3 392 309 731	9 260 872 010	4 602 872 701
Subtotaal			131 906 200 376	120 090 645 233	493 715 674 830	36 497 817 173

Lidstaat	Status	Gegevens in bijlage XIII	Particuliere investeringen tot 2023 (EUR)	Overheidsinvesteringen tot 2023 (EUR)	Verwachte investeringen vanaf 2024 — particulier, publiek en EU (EUR)	REPowerEU-hoofdstuk (EUR)
Estland	Openbaar gemaakt	JA	71 991 044	463 454 802	3 887 466 415	90 040 000
Portugal	Openbaar gemaakt	JA	46 686 506	3 653 256 467	4 499 915 427	855 400 000
Malta	Openbaar gemaakt	JA	1 665 562	377 924 690	1 291 887 214	69 900 000
Finland	Openbaar gemaakt	JA	-	8 952 000 000	-	127 090 000
Bulgarije	Openbaar gemaakt	JA	-	5 072 367 012	2 782 551 994	498 208 098
Zweden	Openbaar gemaakt	JA	-	2 182 770 078	7 653 870 422	282 469 136

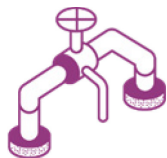
Lidstaat	Status	Gegevens in bijlage XIII	Particuliere investeringen tot 2023 (EUR)	Overheidsinvesteringen tot 2023 (EUR)	Verwachte investeringen vanaf 2024 — particulier, publiek en EU (EUR)	REPowerEU-hoofdstuk (EUR)
Letland	Openbaar gemaakt	JA	-	39 162 284	28 609 943	134 743 378
Luxemburg	Openbaar gemaakt	JA	-	-	-	177 328 000
Oostenrijk	Openbaar gemaakt	NEE	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	210 304 520
Tsjechië	Openbaar gemaakt	NEE	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	735 462 052
Ierland	Openbaar gemaakt	NEE	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	240 000 000
Italië	Openbaar gemaakt	NEE	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	11 177 950 000

Lidstaat	Status	Gegevens in bijlage XIII	Particuliere investeringen tot 2023 (EUR)	Overheidsinvesteringen tot 2023 (EUR)	Verwachte investeringen vanaf 2024 — particulier, publiek en EU (EUR)	REPowerEU-hoofdstuk (EUR)
Kroatië	Niet openbaar gemaakt					2 925 650 095
Denemarken	Niet openbaar gemaakt					163 585 906
Griekenland	Niet openbaar gemaakt					794 821 929
Roemenië	Niet openbaar gemaakt					2 017 474 050
Spanje	Niet openbaar gemaakt					6 916 693 413

Lidstaat	Status	Gegevens in bijlage XIII	Particuliere investeringen tot 2023 (EUR)	Overheidsinvesteringen tot 2023 (EUR)	Verwachte investeringen vanaf 2024 — particulier, publiek en EU (EUR)	REPowerEU-hoofdstuk (EUR)
België	In behandeling					705 603 658
Subtotaal			120 343 111	20 740 935 333	20 144 301 415	28 122 724 235
TOTAAL			132 026 543 487	140 831 580 565	513 859 976 246	64 620 541 408

Bijlage VI — Olie- en gasinvoer uit Rusland (EU-27, 2021-2024)

Aardgas — pijplijn + lng

(miljoen kubieke meter)

	2021	2022	2023	2024
EU-27	153 225,5	83 823,9	33 402,8	37 843,3
België	2 404,9	2 820,8	4 018,8	3 444,7
Bulgarije	2 626,5	1 205,3	0,0	0,0
Tsjechië	8 718,9	6 837,9	551,5	1 791,0
Denemarken	0,0	0,0	0,0	0,0
Duitsland	55 443,3	25 941,1	0,0	0,0
Estland	58,1	0,0	0,0	0,0
Ierland	0,0	0,0	0,0	0,0
Griekenland	2 604,0	1 000,7	2 111,1	3 339,8
Spanje	3 219,5	4 982,8	6 465,5	6 436,2
Frankrijk	10 755,6	8 149,5	6 009,9	7 406,4
Kroatië	0,0	0,0	0,0	0,0
Italië	29 170,7	13 987,6	2 931,0	5 696,2
Cyprus	0,0	0,0	0,0	0,0
Letland	1 187,0	189,8	0,0	0,0
Litouwen	887,2	279,0	0,0	0,0
Luxemburg	141,6	0,0	1,9	0,0
Hongarije	7 105,0	7 671,0	6 413,0	4 064,0
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0
Nederland	9 176,7	3 910,0	1 357,9	2 127,1
Oostenrijk	0,0	0,0	0,0	0,0
Polen	10 468,2	2 986,3	0,0	0,0
Portugal	780,1	298,7	366,6	246,1
Roemenië	2 765,9	365,5	0,0	0,0
Slovenië	128,8	71,8	0,0	0,0
Slowakije	3 536,0	2 388,0	2 877,0	3 089,0
Finland	1 927,0	673,0	181,0	141,0
Zweden	120,2	64,9	117,6	62,0

Bron: Eurostat.

Aardgas — lng

(miljoen kubieke meter)

	2021	2022	2023	2024
EU-27	12 019,8	17 094,8	19 178,0	20 048,9
België	1 340,3	2 733,0	4 006,1	3 444,7
Bulgarije	0,0	0,0	0,0	0,0
Tsjechië	0,0	0,0	0,0	0,0
Denemarken	0,0	0,0	0,0	0,0
Duitsland	0,0	0,0	0,0	0,0
Estland	28,8	0,0	0,0	0,0
Ierland	0,0	0,0	0,0	0,0
Griekenland	0,0	184,2	777,4	264,7
Spanje	3 219,5	4 982,8	6 465,5	6 436,2
Frankrijk	3 462,3	5 588,3	6 005,4	7 398,8
Kroatië	0,0	0,0	0,0	0,0
Italië	0,0	193,0	89,0	89,5
Cyprus	0,0	0,0	0,0	0,0
Letland	5,9	0,0	0,0	0,0
Litouwen	0,0	0,0	0,0	0,0
Luxemburg	0,0	0,0	0,0	0,0
Hongarije	0,0	0,0	0,0	0,0
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0
Nederland	2 824,4	2 764,1	1 169,4	1 965,9
Oostenrijk	0,0	0,0	0,0	0,0
Polen	75,4	51,7	0,0	0,0
Portugal	780,1	298,7	366,6	246,1
Roemenië	0,0	0,0	0,0	0,0
Slovenië	0,0	0,0	0,0	0,0
Slowakije	0,0	0,0	0,0	0,0
Finland	163,0	234,0	181,0	141,0
Zweden	120,2	64,9	117,6	62,0

Bron: Eurostat.

Olie

(duizend ton)

	2021	2022	2023	2024
EU-27	112 447,9	88 429,8	14 367,9	11 705,0
België	8 382,4	6 123,7	0,0	0,0
Bulgarije	0,0	0,0	0,0	0,0
Tsjechië	3 418,0	4 161,0	4 307,0	2 715,0
Denemarken	847,8	72,8	0,0	0,0
Duitsland	27 741,0	22 392,0	205,0	:
Estland	0,0	0,0	0,0	0,0
Ierland	0,0	0,0	0,0	0,0
Griekenland	3 063,1	606,5	0,0	0,0
Spanje	2 569,2	698,5	0,0	0,0
Frankrijk	2 995,0	2 130,0	0,0	0,0
Kroatië	0,0	0,0	0,0	0,0
Italië	5 757,9	12 075,5	0,0	0,0
Cyprus	0,0	0,0	0,0	0,0
Letland	0,0	0,0	0,0	0,0
Litouwen	6 398,8	1 416,0	0,0	0,0
Luxemburg	0,0	0,0	0,0	0,0
Hongarije	3 497,0	5 136,0	4 807,0	4 988,0
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0
Nederland	16 930,4	12 599,3	0,0	0,0
Oostenrijk	530,3	69,6	0,0	0,0
Polen	14 982,8	11 316,6	499,9	0,0
Portugal	0,0	0,0	0,0	0,0
Roemenië	1 811,3	2 299,8	0,0	0,0
Slovenië	0,0	0,0	0,0	0,0
Slowakije	5 467,0	5 249,0	4 549,0	4 002,0
Finland	6 491,0	1 603,0	0,0	0,0
Zweden	1 564,9	480,6	0,0	0,0

Bron: Eurostat.

Bijlage VII — Financiële instrumenten als RRF-maatregelen in REPowerEU-hoofdstukken

	Referentie van de maatregel	Naam van de maatregel	Bedrag (miljoen EUR)
 ES	ES-C[C31]-I[I2]	Regeling ter ondersteuning van de productie en het gebruik van hernieuwbare waterstof	1 600,0
	ES-C[C31]-I[I3]	Subsidieregeling ter ondersteuning van de waardeketen van hernieuwbare energiebronnen en opslag	1 000,0
	ES-C[C31]-I[I6]	Subsidieregeling voor decarbonisatieprojecten (subsidies)	430,0
	ES-C[C31]-I[I8]	Steunregeling voor decarbonisatieprojecten (leningen)	1 050,0
 HU	HU-C[C10]-I[I12]	Opzetten van een financieel instrument om de energie-efficiëntie van bedrijven te verbeteren	461,0
	HU-C[C10]-I[I13]	Opzetten van een financieel instrument om de energie-efficiëntie van woongebouwen te verbeteren en energiearmoede aan te pakken	589,3
	HU-C[C10]-I[I14]	Opzetten van een financieel instrument om de uitrol van oplaadstations voor elektrische voertuigen (EV's) te vergroten	79,2
	HU-C[C10]-I[I15]	Opzetten van een financieel instrument ter ondersteuning van de aanschaf van batterijelektrische voertuigen (BEV's) door wagenparkbeheerders	52,6
	HU-C[C10]-I[I16]	Opzetten van een financieel instrument ter ondersteuning van de exploratie en exploitatie van geothermische energie	351,3
 IT	IT-C[M7]-I[I12]	Financieringsinstrument voor de ontwikkeling van een internationaal, industrieel en O&O-leiderschap op het gebied van emissievrije bussen	100,0
	IT-C[M7]-I[I16]	Steun aan kmo's voor zelfproductie uit hernieuwbare energiebronnen	320,0
	IT-C[M7]-I[I17]	Financieringsinstrument voor energierenovatie van openbare en sociale huisvesting en huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens	1 381,0
 LT	LT-C[C8]-I[H-3-1-H-3-1-]	Steun voor hernieuwbare energiecentrales (onshorezonne- en windenergie)	549,1
 PL	PL-C[G]-I[3.1.4]	Steun voor het nationale energiesysteem (Energiesteunfonds)	16 270,3
	PL-C[G]-I[3.1.5]	Bouw van offshore-windmolenparken (Offshore windenergiefonds)	4 785,0
Totaal: 29 018,8 miljoen EUR			

Bron: ERK, op basis van Fenix-bestanden (januari 2025).

Bijlage VIII — Prestatie-indicatoren van REPowerEU die zijn opgenomen in het voorstel voor een prestatiekaderverordening voor de periode na 2027 en relevant zijn voor de reikwijdte van onze controle

Beleidsterrein (niveau 1)	Beleidsterrein (niveau 2)	#	Steunverleningsgebied	Outputindicator	Resultaatindicator
Energie	Elektriciteitsopwekking	172	Elektriciteitsopwekking met behulp van geconcentreerde zonne-energie technologie (CSP)	Nieuw of extra geïnstalleerd vermogen in de elektriciteitsproductie (MW);	Jaarlijks vermeden broeikasgasemissies in tCO ₂ Vermindering van verontreinigende stoffen in ton (PM2,5 en NOx); Aantal mensen in niet-EU-landen met toegang tot elektriciteit — door nieuwe toegang en verbeterde toegang;
Energie	Elektriciteitsopwekking	173	Elektriciteitsopwekking met behulp van fotonvoltaïsche zonne-energie technologie	Nieuw of extra geïnstalleerd vermogen in de elektriciteitsproductie (MW);	
Energie	Elektriciteitsopwekking	174	Elektriciteitsopwekking uit onshorewindenergie	Nieuw of extra geïnstalleerd vermogen in de elektriciteitsproductie (MW);	
Energie	Elektriciteitsopwekking	175	Elektriciteitsopwekking uit offshorewindenergie	Nieuw of extra geïnstalleerd vermogen in de elektriciteitsproductie (MW);	
Energie	Elektriciteitsopwekking	176	Elektriciteitsopwekking uit geothermische energie	Nieuw of extra geïnstalleerd vermogen in de elektriciteitsproductie uit geothermische energie (MW);	
Energie	Elektriciteitsopwekking	177	Elektriciteitsopwekking uit waterkracht	Nieuw of extra geïnstalleerd vermogen in de elektriciteitsproductie uit waterkracht (MW);	
Energie	Elektriciteitsopwekking	178	Elektriciteitsopwekking uit oceaanenergie	Nieuw of extra geïnstalleerd vermogen in de elektriciteitsproductie (MW) naar type (golvenenergie, getijdenenergie)	
Energie	Elektriciteitsopwekking	182	Elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare waterstof	Nieuw of extra geïnstalleerd vermogen in de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare waterstof (MW);	
Energie	Elektriciteitsopwekking	184	Hernieuwbare energie voor geïsoleerde netten en op zichzelf staande systemen	Nieuw of extra geïnstalleerd vermogen in de elektriciteitsproductie (MW);	
Energie	Elektriciteitsopwekking	185	Elektriciteitsopwekking met andere innovatieve technologieën of bronnen voor hernieuwbare energie, zoals gedefinieerd in Richtlijn 2018/2001	Nieuw of extra geïnstalleerd vermogen in de elektriciteitsproductie (MW);	

Beleidsterrein (niveau 1)	Beleidsterrein (niveau 2)	#	Steunverleningsgebied	Outputindicator	Resultaatindicator
Energie	Elektriciteitsopwekking	186	Landsgrensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie in overeenstemming met de CEF-verordening	— Nieuw of extra geïnstalleerd hernieuwbare-energievermogen voor elektriciteitsopwekking, verwarming en koeling, evenals productie of vervoer van hernieuwbare waterstof (MW); — Nieuw of extra geïnstalleerde opslagcapaciteit (MWh);	Jaarlijks vermeden broeikasgasemissies in tCO ₂ Vermindering van verontreinigende stoffen (in ton);
Energie	Klimaatbestendigheid van de energieopwekking	187	Maatregelen gericht op klimaatbestendigheid van energiebronnen en energieopwekking	Energieopwekkingscapaciteit met verbeterde bestendigheid;	Waarde van voorzieningen en/of populatie die voordeel haalt uit maatregelen voor klimaatbestendigheid;
Energie	Netwerk en opslag	238	Distributie van elektriciteit	— Nieuwe of extra geïnstalleerde lijnen (km); — Hoeveelheid geïnstalleerde apparatuur; — Nieuw of geïnstalleerd vermogen (GW);	Diversificatie van de voorziening; Meer integratie van hernieuwbare energiebronnen;
Energie	Netwerk en opslag	239	Energie-infrastructuur van landsgrensoverschrijdende relevantie overeenkomstig de TEN-E-verordening	— Nieuwe of extra geïnstalleerde lijnen (km); — Aantal geïnstalleerde apparaten; — Nieuw of geïnstalleerd vermogen (GW);	
Energie	Netwerk en opslag	240	Installatie van slimme energiesystemen op netwerkniveau	— Aantal geïnstalleerde slimme meters; — Aantal digitale beheersystemen voor slimme meters	Aantal extra gebruikers die zijn aangesloten op slimme energiesystemen;
Energie	Netwerk en opslag	241	Opslag van elektriciteit	— Opslagcapaciteit (MWh); — Toegevoegde capaciteit voor flexibiliteit (GW); — Geïnstalleerd vermogen (GW);	Diversificatie van de voorziening; Meer integratie van hernieuwbare energiebronnen;
Energie	Netwerk en opslag	242	Opslag van thermische energie	— Opslagcapaciteit (MWh); — Toegevoegde capaciteit voor flexibiliteit (GW); — Geïnstalleerd vermogen (GW);	
Energie	Netwerk en opslag	243	Transmissie van elektriciteit	— Nieuwe of extra geïnstalleerde lijnen (km); — Aantal geïnstalleerde apparaten;	

Beleidssterrein (niveau 1)	Beleidssterrein (niveau 2)	#	Steunverleningsgebied	Outputindicator	Resultaatindicator
				— Nieuw of geïnstalleerd vermogen (GW);	
Energie	Netwerk en opslag	244	Transmissie van elektriciteit die voornamelijk afkomstig is uit hernieuwbare energiebronnen		
Energie	Netwerk en opslag	245	Maatregelen gericht op de klimaatbestendigheid van energienetten en -opslag		Waarde van voorzieningen en/of populatie die voordeel haalt uit maatregelen voor klimaatbestendigheid;
Energie	Financiering van energie	251	Andere investeringen in de energiesector die met de groene transitie in verband staan	Aantal projecten — naar type activiteit;	
Energie	Hervormingen	253	Beleid en regelgevingskader: Energie	— Aantal vastgestelde of in werking getreden rechtshandelingen; — Aantal afgeronde beleidsvoorbereidingen of -evaluaties; — Aantal afgeronde raadplegingen van belanghebbenden; — Aantal uitvoeringsverordeningen of richtsnoeren dat van kracht is; — Aantal vastgestelde strategieën of kaders dat is afgerond; — Aantal ontwikkelde openbare diensten of processen; — Aantal TAIX-evenementen dat is georganiseerd ter ondersteuning van het openbaar bestuur van niet-EU-landen; — Aantal twinningprojecten dat is georganiseerd ter ondersteuning van het openbaar bestuur van niet-EU-landen; — Aantal relevante beleidsmaatregelen dat in niet-EU-landen is ontwikkeld/herzien en/of wordt uitgevoerd.	
Energie	Hervormingen	254	Hernieuwbare energie		
Energie	Hervormingen	255	Energie-infrastructuur en -netten		
Energie	Hervormingen	256	Op flexibiliteit en opslag gerichte hervormingen op het gebied van niet-fossiele energie		

Bijlage IX — Door de RRF gefinancierde maatregelen in REPowerEU-hoofdstukken onderzocht tijdens de controle (in vijf lidstaten)

Lidstaat	Ref. maatregel	Hervorming of investering	Maatregel	Oorspronkelijk bedrag (EUR)	Herzien bedrag Q4 2025 (EUR)	Vertraagd	Geplande investeringen worden voltooid na 2026	Duidelijke en kwantificeerbare streefdoelen inzake energiebesparing, productiecapaciteit of netuitbreidingen	Opmerkingen
België	BE-C[C73]-R[R-704]	Hervorming	Versnellen van de energietransitie	0	0	JA	N.v.t.	NEE	Vertraagd
België	BE-C[C73]-R[R-703]	Hervorming	Fotovoltaïsche verplichting voor grootverbruikers	0	0	NEE	JA	NEE	Hervorming die particuliere gebouwen verplicht PV-panelen te installeren — GEEN lijst beschikbaar van gebouweigenaren die onder de PV-verplichting vallen
België	BE-C[C73]-I[I-720]	Investerings	Offshore energie-eiland — Federaal	100 000 000	100 000 000	JA	JA	NEE	Ingeperkt bereik — Eiland wordt niet langer verbonden met Engeland en Denemarken. De verbinding met het tweede windpark (1,4 GW) is opgeschort en de HVDC-verbinding met het derde windpark (ook 1,4 GW) is bevroren vanwege begrotingsoverschrijdingen. Het effect zal worden gerealiseerd buiten de RRF-tijdslijn
België	BE-C[C72]-I[I-712]	Investerings	Infrastructuur voor energie-invoer	14 000 000	0	JA	JA	NEE	Project geannuleerd en verwijderd uit REPowerEU-hoofdstuk in de herstel- en veerkrachtfaciliteit

Lidstaat	Ref. maatregel	Hervorming of investering	Maatregel	Oorspronkelijk bedrag (EUR)	Herzien bedrag Q4 2025 (EUR)	Vertraagd	Geplande investeringen worden voltooid na 2026	Duidelijke en kwantificeerbare streefdoelen inzake energiebesparing, productiecapaciteit of netuitbreidingen	Opmerkingen
België	BE-C[C72]-I[I-715]	Investerings	Ruggengraat voor H2	95 000 000	0	JA	JA	NEE	Project geannuleerd en verwijderd uit REPowerEU-hoofdstuk in de herstel- en veerkrachtfaciliteit
België	BE-C[C73]-I[I-717]	Investerings	Optimalisatie van energiedistributie — Waals Gewest	76 000 000	76 000 000	NEE	NEE	NEE	Lopend
Italië	IT-C[M7]-R[R1]	Hervorming	Stroomlijnen van vergunningsprocedures voor hernieuwbare energie op centraal en lokaal niveau	0	0	NEE	N.v.t.	NEE	Uitgevoerd
Italië	IT-C[M7]-I[I6]	Investerings	Grensoverschrijdende elektriciteitsinterconnectie-projecten tussen Italië en de buurlanden	60 000 000	0	NEE	JA	JA	Project geannuleerd en verwijderd uit REPowerEU-hoofdstuk in de herstel- en veerkrachtfaciliteit
Italië	IT-C[M7]-I[I14]	Investerings	Infrastructuur voor grensoverschrijdende gasuitvoer	45 000 000	45 000 000	NEE	JA	NEE	Lopend
Italië	IT-C[M7]-I[I4]	Investerings	Tyrreense verbinding	500 000 000	500 000 000	NEE	JA	JA	Lopend
Italië	IT-C[M7]-I[I5]	Investerings	SA.CO.I 3	200 000 000	200 000 000	NEE	JA	NEE	Lopend
Italië	IT-C[M7]-I[I13]	Investerings	Adriatische leiding fase 1 (compressiestation Sulmona en gaspijpleiding Sestino-Minerbio)	375 000 000	375 000 000	NEE	JA	NEE	Het effect zal zich manifesteren buiten de RRF-tijdlijn
Litouwen	LT-C[C8]-R[H-1-3-.H-1-3-]	Hervorming	De opwekkingscapaciteit uit HEB verhogen	98 603 040	121 260 640	JA	JA	JA	Lopend
Litouwen	LT-C[C8]-I[H-3-1-.H-3-1-]	Investerings	Steun voor hernieuwbare energiecentrales (onshorezonne- en windenergie)	549 130 737	549 130 737	JA	JA	NEE	In uitvoering — vertragingen in de uitvoering

Lidstaat	Ref. maatregel	Hervorming of investering	Maatregel	Oorspronkelijk bedrag (EUR)	Herzien bedrag Q4 2025 (EUR)	Vertraagd	Geplande investeringen worden voltooid na 2026	Duidelijke en kwantificeerbare streefdoelen inzake energiebesparing, productiecapaciteit of netuitbreidingen	Opmerkingen
Litouwen	LT-C[C8]-I[H-1-2-.H-1-2-]	Investerings	“Steun voor de aanschaf van een schoon binnenvaartvoertuig”	9 091 000	9 091 000	JA	NEE	NEE	Lopend — vertragingen in de uitvoering — ingeperkt bereik
Polen	PL-C[G]-R[1.2.2]	Hervorming	Wegnemen van belemmeringen voor de integratie van hernieuwbare energiebronnen in elektriciteitsnetten	0	0	JA	N.v.t.	NEE	Lopend
Polen	PL-C[G]-I[3.2.1]	Investerings	Bouw van aardgasinfrastructuur ten behoeve van de energiezekerheid	630 940 000	515 162 159	NEE	JA	NEE	Ingeperkt bereik Het effect zal worden gerealiseerd buiten de RRF-tijdlijn
Polen	PL-C[G]-I[3.1.4]	Investerings	Steun voor het nationale energiesysteem (Energiesteunfonds)	17 068 511 630	15 045 143 508	NEE	JA	NEE	Ingeperkt bereik Het effect zal worden gerealiseerd buiten de RRF-tijdlijn
Polen	PL-C[G]-I[3.1.5]	Investerings	Bouw van offshore-windmolenparken (Offshore windenergiefonds)	4 785 000 000	2 226 154 567	JA	JA	NEE	Ingeperkt bereik Het effect zal worden gerealiseerd buiten de RRF-tijdlijn
Polen	PL-C[G]-I[1.2.4]	Investerings	Aanleg of modernisering van elektriciteitsdistributienetwerk en in plattelandsgebieden om de aansluiting van nieuwe hernieuwbare energiebronnen mogelijk te maken	971 578 098	790 493 575	NEE	NEE	JA	Ingeperkt bereik Lopend

Lidstaat	Ref. maatregel	Hervorming of investering	Maatregel	Oorspronkelijk bedrag (EUR)	Herzien bedrag Q4 2025 (EUR)	Vertraagd	Geplande investeringen worden voltooid na 2026	Duidelijke en kwantificeerbare streefdoelen inzake energiebesparing, productiecapaciteit of netuitbreidingen	Opmerkingen
Polen	PL-C[G]-I[1.2.3]	Investerings	Ontwikkeling van transmissienetwerken, slimme elektriciteitsinfrastructuur	599 933 126	756 833 126	JA	NEE	JA	Lopend
Polen	PL-C[G]-I[1.1.2]	Investerings	HEB-installaties uitgevoerd door energiegemeenschappen	188 520 000	332 035 143	JA	NEE	NEE	Lopend
Roemenië	RO-C[C16]-R[R1.0]	Hervorming	Opstellen van een wettelijk kader voor het gebruik van staatsgronden als gebieden voor versnelde uitrol van HEB-investeringen	3 011 752	3 011 752	JA	N.v.t.	NEE	De maatregel omvat ook enkele investeringen in apparatuur. Vertragingen bij de levering van apparatuur
Roemenië	RO-C[C16]-I[I5.0]	Investerings	Digitalisering, efficiëntie en modernisering van het nationale elektriciteitstransmissienetwerk	56 237 200	51 788 527	JA	NEE	JA	3 deelmaatregelen Diverse vertragingen in de uitvoering
Roemenië	RO-C[C16]-I[I4.0]	Investerings	Subsidievoucherregeling om het gebruik van hernieuwbare energie door huishoudens te versnellen	610 762 268	305 381 134	JA	NEE	NEE	Vertragingen in de uitvoering
Roemenië	RO-C[C16]-I[I6.0]	Investerings	Proefproject voor de installatie van 20 MW aan drijvende zonnepanelen op irrigatiekanalen	17 000 000	0	JA	JA	JA	Project geannuleerd en verwijderd uit het REPowerEU-hoofdstuk
Roemenië	RO-C[C16]-I[I2.0]	Investerings	Nieuwe capaciteit voor elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare bronnen	460 000 000	460 000 000	JA	JA	JA	Lopend
TOTAAL				27 513 318 851	22 461 485 868				

Opmerking: Deze maatregelen zijn samen goed voor 44 % van de totale toewijzing voor REPowerEU-hoofdstukken.

Bron: ERK.

Afkortingen

Afkorting	Definitie/verklaring
BKG	broeikasgas
CEF	Connecting Europe Facility
ETS	emissiehandelssysteem
HEB	hernieuwbare energiebronnen
HVDC	hoogspanningsgelijkstroom
Lidstaat	Lidstaat
Ing	vloeibaar aardgas
LSA	landspecifieke aanbeveling
NECP	nationaal energie- en klimaatplan
RRF	herstel- en veerkrachtfaciliteit
RRP	herstel- en veerkrachtplan
TEN-E	trans-Europese energienetwerken
VWEU	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie

Verklarende woordenlijst

Term	Definitie/verklaring
Europees Semester	Jaarlijkse cyclus die een kader biedt voor de coördinatie van het economisch beleid van de EU-lidstaten en voor de monitoring van de voortgang.
Fenix	Databank van de Commissie voor het beheer van de herstel- en veerkrachtfaciliteit.
Fit for 55	Wetgevingspakket van de EU om haar klimaatdoelstellingen te halen, en met name haar broeikasgasemissies tegen 2030 met ten minste 55 % te verminderen.
Gemeenschappelijke indicator	Meting van de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen van de lidstaten en dus bij de verwezenlijking van de RRF-doelstellingen.
Herstel- en veerkrachtfaciliteit	Mechanisme voor financiële steun van de EU om de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie te temperen, het herstel te stimuleren en de uitdagingen van een groenere en meer digitale toekomst het hoofd te bieden.
Herstel- en veerkrachtplan	Document met de voorgenen hervormingen en investeringen van een lidstaat in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit.
Interconnector	Transmissielijn die de nationale netwerken van twee EU-lidstaten met elkaar verbindt, of het deel van een netwerk dat een lidstaat met een niet-EU-land verbindt en zich buiten het grondgebied van de EU bevindt.
Landspecifieke aanbevelingen	Jaarlijks richtsnoer dat de Commissie in het kader van het Europees Semester aan individuele lidstaten verstrekt voor hun macro-economisch, budgetair en structureel beleid.
Mijlpaal	Kwalitatieve maatstaf voor de vooruitgang van een lidstaat in de richting van de voltooiing van een hervorming of investering in zijn herstel- en veerkrachtplan.
Nationaal energie- en klimaatplan	Tienjarendocument met een beschrijving van het beleid en de maatregelen van een lidstaat om de klimaatdoelstellingen van de EU te bereiken.
REPowerEU	EU-initiatief om een einde te maken aan de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, de energievoorziening te diversifiëren en de transitie naar schone energie te bespoedigen.
REPowerEU-hoofdstuk	Aanvulling op het initiële herstel- en veerkrachtplan van een lidstaat, waarin zijn REPowerEU-hervormingen en -investeringen worden uiteengezet.
Streefdoel	Kwantitatieve maatstaf voor de vooruitgang van een lidstaat in de richting van de voltooiing van een specifieke hervorming of investering in zijn herstel- en veerkrachtplan.

Antwoorden van de Commissie

<https://www.eca.europa.eu/nl/publications/SR-2026-21>

Tijdslijn

<https://www.eca.europa.eu/nl/publications/SR-2026-21>

Controleteam

In de speciale verslagen van de ERK worden de resultaten van haar controles van EU-beleid en -programma's, of van beheerskwesties met betrekking tot specifieke begrotingsterreinen uiteengezet. Bij haar selectie en opzet van deze controletaken zorgt de ERK ervoor dat deze een maximale impact hebben door rekening te houden met de risico's voor de doelmatigheid of de naleving, de omvang van de betrokken inkomsten of uitgaven, de verwachte ontwikkelingen alsook de politieke en publieke belangstelling.

Deze doelmatigheidscontrole werd uitgevoerd door controlekamer IV “Marktregulering en concurrerende economie”, die onder leiding staat van ERK-lid Petri Sarvamaa. De controle werd geleid door ERK-lid Mihails Kozlovs, ondersteund door Edite Dzalbe, kabinetschef, en Laura Graudina, kabinetsattaché; Juan Ignacio Gonzalez Bastero, hoofdmanager; Stefano Sturaro, taakleider; Stefan-Razvan Hagianu, Ezio Guglielmi en Aikaterini Kiousi, auditors. Alexandra-Elena Mazilu verleende grafische ondersteuning en Irene Lopez Arranz verleende secretariële ondersteuning.

Van links naar rechts: Stefan-Razvan Hagianu, Ezio Guglielmi, Aikaterini Kiousi, Juan Ignacio Gonzalez Bastero, Mihails Kozlovs, Stefano Sturaro, Irene Lopez Arranz.

AUTEURSRECHT

© Europese Unie, 2026

Het beleid van de Europese Rekenkamer (ERK) inzake hergebruik is uiteengezet in [Besluit nr. 6-2019 van de ERK](#) over het opendatabeleid en het hergebruik van documenten.

Tenzij anders aangegeven (bv. in afzonderlijke auteursrechtelijke mededelingen), wordt voor inhoud van de ERK die eigendom is van de EU een licentie verleend in het kader van de [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)-licentie](#). Als algemene regel geldt daarom dat hergebruik is toegestaan mits de bron correct wordt vermeld en eventuele wijzigingen worden aangegeven. De hergebruiker van ERK-inhoud mag de oorspronkelijke betekenis of boodschap niet wijzigen. De ERK is niet aansprakelijk voor mogelijke gevolgen van hergebruik.

Aanvullende toestemming moet worden verkregen indien specifieke inhoud personen herkenbaar in beeld brengt, bijvoorbeeld op foto's van personeelsleden van de ERK, of werken van derden bevat.

Indien dergelijke toestemming wordt verkregen, wordt de bovengenoemde algemene toestemming opgeheven en zullen beperkingen van het gebruik daarin duidelijk worden aangegeven.

Wilt u inhoud gebruiken of reproduceren die geen eigendom van de EU is, dan dient u de auteursrechthebbende mogelijk rechtstreeks om toestemming te vragen.

Foto op de omslag: © teerapon — stock.adobe.com.

Figuren 11, tabel 4 en de tabel in bijlage VII – iconen van vlaggen: deze figuren zijn ontworpen met behulp van Adobe Stock/By Black White Mouse. Alle rechten voorbehouden.

Software of documenten waarop industriële-eigendomsrechten rusten, zoals octrooien, handelsmerken, geregistreerde ontwerpen, logo's en namen, zijn uitgesloten van het beleid van de ERK inzake hergebruik.

De groep institutionele websites van de Europese Unie met de domeinnaam “europa.eu” bevat links naar sites van derden. Aangezien de ERK geen controle heeft over deze sites, wordt u aangeraden kennis te nemen van hun privacy- en auteursrechtbeleid.

Gebruik van het ERK-logo

Het logo van de ERK mag niet worden gebruikt zonder voorafgaande toestemming van de ERK.

HTML	ISBN 978-92-849-7980-6	ISSN 1977-575X	doi:10.2865/7383468	QJ-01-26-035-NL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7981-3	ISSN 1977-575X	doi:10.2865/8309628	QJ-01-26-035-NL-N

CITEERWIJZE

Europese Rekenkamer, [Speciaal verslag 21/2026](#), “De uitvoering van het REPowerEU-plan heeft een impuls nodig”, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2026.

Het REPowerEU-plan is de reactie van de EU op de energiecrisis die het gevolg is van de Russische invasie in Oekraïne. In het plan wordt geraamd dat er tot 2030 ongeveer 300 miljard EUR extra moet worden geïnvesteerd om de invoer van Russische fossiele brandstoffen geleidelijk af te bouwen.

In onze controle hebben wij beoordeeld hoe doeltreffend het plan wordt beheerd en uitgevoerd door middel van de diversificatie van de voorzieningen, de verhoging van de productiecapaciteit voor hernieuwbare energie en de versterking van de grensoverschrijdende interconnectiviteit.

We hebben vastgesteld dat de EU haar afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen aanzienlijk heeft verminderd. De tot nu toe gemobiliseerde extra investeringen blijven echter ontoereikend om de hogere streefdoelen voor de productiecapaciteit van hernieuwbare energie te bereiken. Het plan bevat geen krachtige systemen waarmee de voortgang kan worden gevolgd en waarmee op betrouwbare wijze kan worden aangetoond wat er is verwezenlijkt.

Wij bevelen aan om de uitvoeringsmechanismen te versterken, financieringstekorten aan te pakken, het beheer van belangrijke grensoverschrijdende investeringen te verbeteren en robuuste prestatie-indicatoren te ontwikkelen.

Speciaal verslag van de ERK, uitgebracht krachtens artikel 287, lid 4, tweede alinea, VWEU.

EUROPESE
REKENKAMER

Bureau voor publicaties
van de Europese Unie

EUROPESE REKENKAMER
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1

Inlichtingen: eca.europa.eu/nl/contact
Website: eca.europa.eu
Social media: @EUauditors